

Ο ΠΙΛΟΤΟΣ

Διήγημα

Είχαμεν μεγαλώσει μαζί η Μόλλη κ' εγώ. Οί γονεῖς μας ἦσαν γείτονες, καί, ὡς περ πάντοτε δὲν ἐπακολουθεῖ πιστοὶ φίλοι. Ἦσαν πτωχοί, καί ὑποπτεύω ὅτι τὸ προσὸν τοῦτο εἶχε συμβάλει πολὺ εἰς τὴν φιλίαν των, διότι εὐκαιροὶ παρυσιάζοντο πάντοτε πρὸς ἀμοιβαίαν βοήθειαν, καί παρετήρησα συχνὰ ὅτι, ὅταν οἱ γείτονες ἔχουν διὰ νὰ ζήσωσι καί δὲν λαμβάνουν ἀνάγκην ἀμοιβαίης συνδρομῆς, σπανιώτατα ὑπάρχει φιλία μεταξὺ των, μᾶλλον δὲ ἀντιζήλια καὶ ἀνταγωνισμὸς.

Ἄρσθ οἱ γονεῖς μας ἦσαν τόσο καλοὶ φίλοι, φυσικὸν ἦτο ἡ Μόλλη κ' εγὼ νὰ μιμηθῶμεν τὴν περὶ αὐτῶν. Μαζὶ ἐπαγινάμεν εἰς τὸ σχολεῖον, ἐμελετοῦσαμεν κ' ἐπαίζαμεν μαζί, καί κἄποτε, ὅταν ἡ Μόλλη ἔγεινε δεκαοκτὼ ἐτῶν κ' εγὼ εἴκοσι, ἐσυμφωνήσαμεν νὰ περάσωμεν μαζί ὅλην τὴν ζωὴν μας, καί ἤμεθα πολὺ εὐτυχεῖς διὰ τὴν συμφωνίαν αὐτήν. Πράγματι δὲ τίποτε δὲν θὰ ἐφαίνετο ὀρθότερον καὶ φυσικώτερον καί εἰς ἡμᾶς καί εἰς τοὺς γονεῖς μας.

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας ἔτρεφον στοργὴν πρὸς τὰ κύματα, ἀνέβαινα εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ πλοῖα, τὰ πλεοντα τὸν χαρμμέριστον ποταμὸν Μισισσιππὴν, παρὰ τὰς ὄχλους τοῦ ὁποῖου ἐκεῖτο ἡ πόλις μας, καί κατὰ τὴν ἐποχὴν περὶ ἧς θὰ θυμῶμαι εἶχον ἤδη εὖρη θέαν πλοῦτος εἰς μικρὸν φορητὸν ἀτυμπλοῖον.

Δὲν ἦτο καμμίαν μεγάλη θέσις οὗτο εἶχεν ἄριστον μισθόν· ἀλλ' ὅσον μικρὰ καί ἂν ἦτο, ἡ Μόλλη κ' εγὼ ἀπερασίσαμεν ν' ἀποζήτωμεν μὲ οικονομίαν ἐξ αὐτῆς· ἐκτὸς τοῦτου εἶχα ἐλπίδας περὶ ἐλευσέως καλλιτέρων χρόνων, καθότι εἶχα λάθει συστατικὸν ἀπὸ τοῦ προϊσταμένου μου καί ὑπὸ σχετινὰ ταχεῖας προαγωγῆς.

Ὅταν, πρὸτ' ἑνὴν εὐδίων ἡμέραν, ἀρσθ ελαβα ἡμερησίαν ἀδειαν, ἡ Μόλλη κ' εγὼ ἐνυμερήθημεν, καί ἐπιβάντες εἰς ὄχημα, τὸ ὁποῖον ἐσυμφώνησα διὰ τὴν περίστασιν, ἐξήλθομεν εἰς ἐκδρομὴν, τὴν ὁποῖαν εἶχαμεν ἀπορασίσει διὰ μίαν φημιζομένην ἐγγὺς ἐξοχὴν, τὴν μόνην γαρῆλιον ἐκδρομὴν, ἣν ἠδυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν ὅχι ὅτι μας ἐμελλε πολὺ δι' αὐτὴν· ἀλλ' ἤμεθα πολὺ εὐτυχεῖς· καί δὲν ἐφειδόμεθα οὔτε καιροῦ οὔτε χρημάτων.

Μόλις εἶχομεν ἐξέλθει τῆς ἰδίας μας συνοικίας, καί διὰ φωνῆς μᾶς ἐσταμάτησαν. Ἀγγελικέρως,

τὸν ὁποῖον ἀνεγνώρισα ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν ἀτμοπλοικὴν μας ἐταιρίαν, μ' ἐχαίρετις :

— Ἐχω ἓνα γραμματάκι γιὰ σὲ ἀπὸ τὸν διευθυντήν.

Κ' ἐξηκολούθησε :

— Λυποῦμαι διότι εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ σοῦ ἀναστείλω τὴν ἀδειάν σου διὰ σήμερον, ἀλλ' ὀφείλεις νὰ ἐπιβῆς ἀμέσως εἰς *Mobilian*, ἥτις εἶνε ἐτοίμη ν' ἀναπλεύσῃ τὸν ποταμὸν. Ὁ πιλότος τῆς ἀσθενεῖ βαρέως, καί τὸ διορίσθης πρὸς τὸ παρὸν ἀναπληρωτῆς του.

— Πάγει στὰ χαμένα ἡ ἐκδρομὴ μας, εἶπα εγὼ, ἀρσθ ἀνέγνωσε τὴν διαταγὴν ἡ Μόλλη.

— Γιατί τάχα ; μὲ ἠρώτησε.

— Βλέπεις, ὀφείλω ν' ἀναπληρώσω τὸν πιλότον τῆς *Mobilian*.

— Πολὺ καλὰ, ἀπεκρίθη. Θὰ πάμε τότε στὸν ποταμὸν ἀντὶ νὰ πάμε στὴν ἐξοχὴν. Τράβα ἐμπρὸς, Ρόβ. Ἐρχομαι κ' εγὼ εἰς τὴν *Mobilian*.

— Ἀλλὰ δὲν εἶμποραὶ νὰ ἔμβῃς εἰς τὴν σκοπιὰν τοῦ πιλότου μαζί μου, πουλάκι μου.

— Βέβαια ὄχι· ἀλλὰ εἶμπορῶ νὰ καθίσω ἀπ' ἐξῆς εἰς τὴν γέφυραν, εἶπε γελῶσα ἡ Μόλλη, καί θὰ ἴδωμεν ματιαῖς ὁ ἓνας εἰς τὸν ἄλλον.

Καί οὕτω συνέβη νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν σκοπιὰν τοῦ πιλότου τῆς *Mobilian*, μὲ τὴν καρδίαν ἐμπλεωὴν ἐρωτος καί ὑπερηφανείας· ἐρωτος μὲν, διότι ἐκεῖ, κάτωθέν μου, ἐπὶ τῆς μικρᾶς προραίας γεφύρας, ἐκάθητο ἡ γλυκεῖα σίζυγός μου· ὑπερηφανείας δέ, διότι ἡ *Mobilian* ἦτο ἐν τῶν περιεκτικῶν πλοῦτων παλατιῶν τοῦ Μισισσιππῆ, καί νὰ πλοηγῶ ἐν τοιαύτῳ ἦτο ἀπὸ ἐτῶν τὸ ὑψιστον τῆς φιλοδοξίας μου.

Τὸ πλοῖον ἦτο ὠροφωμένον μὲ διπλοῦς θαλάμους, τὸν ἓνα ἐπὶ τοῦ ἄλλου· ὁ ἀνώτερος ἠνοίγετο πρὸς μικρὰν γέφυραν, ἐφ' ἣψηλῆς δ' ἐξέδρας ἦτο τὸ προραεῖον, ἡ σκοπιὰ τοῦ πιλότου. Ἡ γέφυρα αὕτη κατεῖχτο πάντοτε ὑπὸ ἐπιβατῶν, καί τὴν πρῶταν ταύτην ἦτο πλήρης κόσμου, διότι τὸ πλοῖον ἦτο βαρυφορτωμένον ἀπὸ ἀνθρώπους ἐπιφορευμένους τὴν ὥραϊον καιρὸν, ὡς ἀναπλεύσῃ τὸν ποταμὸν.

Αὐθάδεις τινὲς νέοι ἤρχισαν νὰ ὀφθαλμοβολῶσι τὴν Μόλλη μου, καί αὕτη ἐγερθεῖσα κατέβη εἰς τὸν υποθάλαμον, διὰ νὰ πῆν νερόν, ὡς μοι ἐψήθησε διερχομένη· ἀλλ' ὑποπτεύω ὅτι τὸ ἔ-

καμε πράγματι διὰ τὴν προλάβει τὴν ἐκρηξίν τοῦ θυελλώδους νέφους, τὸ ὅποιον εἶδε συναγόμενον ἐπὶ τῶν ὄψεων μου.

Εἶδα ὅτι οἱ θρασεῖς νέοι δὲν ἔκαμαν ἀπόπειραν ν' ἀκολουθήσωσι τὴν προσφιλή μου, ὅθεν καθύλαξα καὶ προσβλέπων εἰς τὰς μεμακρυσμένας εἰρηνικὰς ὄχθας τοῦ μεγίστου ποταμοῦ, ἐπὶ τῶν λείων στένων τοῦ ὁποίου τόσον μαλακῶς ἐπλόμεν, ἠσθάνθη ἐγειρόμενον ἐντός μου σιωπῆλον ὕμνον χαρᾶς.

Ἄλλ' αἴφνης φωνὴ ἀντήχησεν ἀπὸ τοῦ ὀπισθῆν μου θαλάμου, ἣτις ἀποτόμως ἀνέστρεψε τὸ ρεύμα τῶν διαλογισμῶν μου.

— Φωτιά! φωτιά! φωτιά!

Κραυγὴ αἰείποτε φρικώδης, ἀλλὰ φρικωδεστέρα πασῶν ὅταν ἐκρήγνυται ἐν τῷ μέσῳ φιδράς, ἀνυπόπτου συνοδίης, πλεούσης δὲθεν ἐν ἀσφαλεῖς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὕδατων.

Στιγμιαία ἐπώδυνος σιγὴ διεδέχθη τὴν κραυγὴν ταύτην, καὶ εἶτα τριακόσια φωναὶ ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδιῶν ἠνωμένοι ἐν φόβῳ, σπαρρακτικῆ ἀρμονίᾳ ἐπανέλαβον.

— Φωτιά! φωτιά! φωτιά!

Ὅχι! δὲν ἔτο λάθος οὔτε ψευδὲς ἄγγελμα. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ εἴπῃ πῶς ἔλαβεν ἀρχὴν, ἀλλ' ἠδύνατο ἐπὶ τοῦ στεγάζματος τοῦ ἀνωτέρου θαλάμου, μὲ τὰς θανασίμους φλόγας φοβερῶς ἐλισσομένας καὶ καταδιβρωσκοῦσας πᾶν τὸ προστυγχάνον, καὶ μὲ γλώσσας φλογῶν ἐρπούσας εἰς τὸ ἐπίστρωμα μετὰ βρόμου ἀπαισίου.

Ὅσον ἔτο δυνατόν νὰ ζητήσῃ τις δι' ἀντλίας νὰ ζηράνῃ τὸν μέγαν ποταμὸν, ἐφ' οὗ ἔπλεεν ἡ *Mobilia*, ἄλλο τόσον ἔτο κατορθωτὸν νὰ καταπολεμήσῃ τις καὶ χειρόση τὸν βρυχώμενον ἀδηράγον ἐχθρὸν, τὸν κατακυριεύσαντα τὸ δύσμοιρον πλοῖον.

Ὁ κόσμος φυχῶν τὸν προσπολούμενον ἄνω θάλαμον περιεμαζεύθη κάτω εἰς τὴν προωκίαν γέφυραν, ὅπου ὁ ἐχθρὸς δὲν εἶχεν εἰσορμηθεῖ ἀκόμη, καὶ ἐκεῖ ὁ ἀνδρείος πλοίαρχός μας κατώρθωσε νὰ καταπραύνη ἐν μέρει τὸν πανικόν.

— Καθίστε ἡσυχα, διέταξε, καθίστε ἡσυχα καὶ μείνατε ὅπου εἴσθε, ἢ δὲν ἐγγυῶμαι διὰ τὴν ζωὴν σας. Ὁ ναύκληρος θὰ σὰς ἐφοδιάσῃ ὅλους μὲ σωσίδια· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ πηδήσῃ κανεὶς σας εἰς τὴν θάλασσαν· κανεὶς, ἐκτὸς ἐὰν ἐπιθυμῇ ν' αὐτοκτονήσῃ. Καθίστε ἡσυχα, σὰς λέγω! Πιλότος! ὅρσα γὰρ ἐξῶ στὴν ζηρά, μισὸ μίλι ἐμπρός! Ἄπειχόμεν τοῦλάχιστον τὸ διπλοῦν τῆς ἀποστάσεως ταύτης ἀφ' ἑκατέρης τῶν ὄχθων! Μηχανικός! βάλε ἀτμόν, ὀλοταχῶς! Θὰ τρέξωμεν ἕνα δρόμον ἵπποδρομίου μὲ τὸν κακὸν ἐχθρὸν, ὁ ὁποῖος ἐκόλλησε τὴν *Mobilia*!

Στιγμὴ πύσεως ἐπέβη· καὶ τότε μετὰ μηχανοῦ καὶ ἀφροῦ, μὲ τοὺς ἰστούς τριτακοποῦντας καὶ μὲ τὰ παράθυρα ἀσθμαίνοντα ὡς ἐν θανασίμῳ

τρόμῳ, ἡ *Mobilia* ἠτοιμάσθη νὰ τρέξῃ τὸν τελευταῖον δρόμον τῆς.

Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἠδύνατο αἱ φλόγαι, οὐδ' ἔπαυον τὴν τρομερὰν ποδὸν των. Εὐτυχῶς κατέτρογον μᾶλλον τὴν πρῶμην ἢ τὴν πρῶραν, ὥστε μικρὸς ἔτο ἔως τῶρα ὁ κίνδυνος διὰ τοὺς συναχθέντας ἐπὶ τῆς κατωτέρως γέφυρας ἐπιβάτας.

Ἄλλ' ἡ σκοπιὰ τοῦ πιλότου ἔτο ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τὴν ἐπαφὴν τῶν φλογῶν, καὶ ἤδη ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ των ἤρχιζε νὰ μὲ περικυκλῶνῃ, περικαίοντά μου τὴν κόμην καὶ τὰς ὄφους.

Αἴφνης ἠκούσθη μορμυρισμὸς ἐκ τῶν ἐπιβατῶν κάτω, καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν φαινή μορφή ἀνέβη τὴν κλίμακα τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν μικρὰν γέφυραν παρὰ τὴν σκοπιάν μου, καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ εἴπῃ λέξιν, ἡ πολυτιμὸς μου Μόλλη ἤνοιξε τὴν θύραν, καὶ κλείσασα αὐτὴν πάλιν, ἐστάθη παρὰ τὸ πλευρόν μου.

— Μόλλη! Μόλλη! ἐκραξέ, δι' ὄνομα Θεοῦ, φύγε, φύγε! Δὲν βλέπεις πῶς αἱ φλόγαι αὐξάνουν πρὸς ἡμᾶς ἐδῶ; πῆγαινε, πῆγαινε, φιλιτάτη μου, μόνη ἀληθινὴ γυναικῆ μου! Μὴ με κάμνης νὰ φανῶ δειλὸς, φοβούμενος διὰ σέ. Πῆγαινε κάτω, ὅπου θὰ αἰσθάνωμαι ὅτι ἔχεις ἐλπίδα σωτηρίας.

— Ρόθ Θόν! ἐκραξέ, μὲ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ἀφόβως προσβλέποντάς με, δὲν εἶμαι γυναικῆ σου;

— Βέβαια, βέβαια, εἶπα, ἀλλὰ πῆγαινε!

— Ἡ θέσις μου εἶν' ἐδῶ, ὅπως καὶ ἡ ἐδικὴ σου, ἀπήντησεν ἀκλόνητος. Θὰ μείνω ἐδῶ, Ρόθ, καὶ ἂν ἀποθάνῃς, θ' ἀποθάνω καὶ ἐγώ. Θὰ κάμωμεν τὴν γαμήλιον ἐκδρομὴν μας μαζί, φιλιτάτη μου, ἥς εἶνε καὶ διὰ τὸν ἄλλον κόσμον. Κότταζε τὸ καθῆκόν σου, καὶ μὴ με συλλογίζεσαι. Ρόθ, ἔχομεν ἐλπίδα ἀκόμη, καὶ ἂν ἔλθουν τὰ χειρότερα, τότε (καὶ γενναῖον, μειλίχιον μειδίαμα ἐχράσθη περὶ τὰ χεῖλη τῆς) εἴμεθα ἀκόμη μαζί, γλυκεῖά μου ἀγάπη!

Εἶδα ὅτι εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ νὰ τὴν παροτρύνω πλέον, καὶ ἐκτὸς τούτου κατ' ἐσομίσει λέξιν, ὅθεν ἀφωσιώθη εἰς τὸ ἔργον μου, προβλέπων τὰς φλόγαι, αἵτινες ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐμαίνοντο ἐγγύτερον ἡμῶν, ὡς πειναλέοι δαίμονες καρδακούντες τὴν λείαν των.

— Θόν, ἐρώνησεν ὁ πλοίαρχος, ἔλα κάτω. Κατέβασέ τιν καὶ κατέβα καὶ σύ, θὰ σὰς πιάσωμεν. Δὲν εἴμπορεῖς νὰ σταθῆς πλέον ἐκεῖ. Εἴμεθα πολὺ σιμὰ εἰς τὴν ζηράν τῶρα, καὶ διὰ τὰ λοιπὰ θὰ λάθωμεν τὰ μέτρα μας.

Ἦτο δελεαστικώτατος πειρασμὸς. Εἴξευρα ὅτι, ἐὰν ἠκολούθουν τὴν συμβουλὴν τοῦ πλοίαρχου, ἢ τε Μόλλη καὶ ἐγώ θὰ ἐσωζόμεθα, διότι ἤμην δεινὸς κολυμβητῆς, καὶ ἂν τὸ πλοῖον δὲν ἐφθάνεν εἰς τὴν ζηράν, ἠδύναμην νὰ σώσω αὐτὴν

καὶ τὸν ἐαυτὸν μου· ἀλλὰ, ἐὰν οὕτω ἔκαμαν, δὲν θὰ ἐξέθετα βεβουλευμένως ἐκάστην τῶν τριακοσίων ψυχῶν εἰς ὄλεθρον. Ναὶ μὲν, τὸ πλοῖον ἠδύνατο νὰ διανύσῃ τὸ ὀλίγον ὑπολειπόμενον διάστημα μέχρι τῆς ὄχθης δι' αὐτῆς τῆς κεκτημένης ταχύτητος· ἀλλὰ καὶ πάλιν, ἠδύνατο καὶ νὰ μὴ τὸ διανύσῃ, καὶ τότε;

Ἐκόνταξα ἐρωτηματικῶς τὴν προσφιλή σύζυγόν μου.

— Μείνε εἰς τὴν θέσιν σου, Ρόθ, μοῦ εἶπεν αὐτῆ.

— Ὅχι, πλοίαρχε, ἀπήντησα· θὰ σταθῶ εἰς τὴν θέσιν μου. Θὰ μείνω ἐδῶ ἔως νὰ ὀδηγήσω τὸ πλοῖον εἰς τὴν ὄχθην, ἢ ν' ἀποθάνω πρῶτος.

— Ἀνδρείε μου Ρόθ! γενναῖέ μου Ρόθ! ἐψιθύρισεν ἡ Μόλλη.

Πλὴν ἀλλοίμονον εἰς τὴν ἀφωσιωμένην μου Μόλλην! ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ! Ὅχι μόνη ἡ σκοπιὰ τοῦ πιλότου, ἀλλ' ὅλη ἡ γέφυρα γύρω εἶχε κυκλωθῆ νῦν ὑπὸ τῶν φλογῶν. Ἦτο πολὺ ἀργὰ τῶρα διὰ νὰ καταβῶμεν εἰς τὴν κάτω γέφυραν. Οἱ βραχιόνες μου, ἀπαλλαγέντες τοῦ βάρους τοῦ κινητηρίου τροχοῦ, ἐσφιγγαν τὴν Μόλλην ἐγγύτατα εἰς τὴν καρδίαν μου· ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ὁ νοῦς μου ἠσυχλοῦντο ἀναζητοῦντες τρόπον τινὰ φυγῆς τοῦ θανάτου, ὅστις ἐφαίνετο ἀναπόφευκτος.

Διὰ μίαν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ ὀριζοντίου προωκίου, τὸ ὅποιον δὲν εἶχε κολλήσει ἢ φωτιά ἀκόμη. Ἀμέσως ἔκαμα τὸ σχέδιόν μου, καὶ ἀμέσως τὸ ἔθεσα εἰς ἐνέργειαν.

— Πιάσε τὸ χέρι μου, Μόλλη, εἶπα, καὶ τρέξε μαζί μου. Θὰ σωθῶμεν, τὸ κάτω-κάτω. Κράτει τὸ σᾶλι σου σφιχτὰ στὸ στόμα σου. Τῶρα, τῶρα.. τρέξε!

Πατοῦντες ἐπ' ἄκρων τῶν ποδῶν εἰς τὴν γέφυραν, ἀνῆλθον εἰς τὸ ὀριζόντιον προωκίον. Ἦνοιξα τὴν θυρίδα τῆς πύρας, καὶ ὠθήσας τὴν Μόλλην, ἐπήδησα καὶ ἐγώ, ἀποκλείσας ἑτισθεν τῆς θυρίδας τὰς φλόγαι, αἵτινες μὲ τὸν ἀδυσώπαιτον βρόμον των μᾶς κατεδίωκον ἀσπλάγχχνως εἰς τὴν φυγὴν μας.

Ἡ ἐμφάνισίς μας ἐχαίρεισθη μὲ κραυγὴν κνκουφίσεως καὶ χαρᾶς, διότι ὅλοι μᾶς εἶχαν διὰ χαμένους. Τῶρα ὅτε ὁ κίνδυνος παρελήθη, ἡ κωμὴν ἡ Μόλλη ἐλιποθύμησεν. Ἀλλὰ ταχέως συνῆλθε καὶ ἅμα ὁ κόσμος ἤρχιζε νὰ μανθάνῃ ὅτι ἡ ἀνδρεία κορασίης, αὐτῶς τὴν ὠνόμασαν, ἔτο μόνον ὀλίγων ὠρῶν ὕμνη, καὶ ὅτι ἡμεθα εἰς τὴν

γαμήλιον ἐκδρομὴν μας, ἐγκάρδιαι ἠκούσθησαν ἀνευφημίαι, μεθ' ἧς ἐπικολούθησαν ἐννέα βραγδαῖαι χειροκροτήσεις.

Ἡ νῆσος, ἐφ' ἧς προσώκειεν ἡ *Mobilia*, ἔτο χθαμαλὴ, ἀμμόδης καὶ ἀκατοίκητος, καὶ ἐν γένει ὄχι εὐάρεστος διατριβὴ διὰ τριακοσίους ἀνθρώπους, ἠναγκασμένους νὰ μείνωσιν ἐκεῖ ἡμίσειαν ἡμέραν τοῦλάχιστον. Δὲν ὑπῆρχε χωρὸς εἰς τὰς καρδίας μας δι' ἄλλο αἰσθημα εἰμὴ τὴν εὐχαριστίαν ἐπὶ τῆ διασώσει μας ἀπὸ φοβεροῦ θανάτου, καὶ μετὰ τὸν κίνδυνον τῆς παρελθούσης ὄρας, μικρὸν πράγμα ἐφαίνετο τὸ νὰ περιμεινωμεν ἐν ὑπομονῇ τὴν ἐλευσίαν τῶν πρὸς βοήθειαν πλοιαρίων, τὰ ὅποια ἡμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ ἤρχοντο ἐντὸς ὀλίγων ὠρῶν.

Καίπερ ἀπέχοντες μιλίαι τινα ἀπὸ πάσης μεγάλης πόλεως, ἐγνωρίζομεν ὅτι τὸ καιόμενον πλοῖον θὰ παρετηρήθη ἀπὸ τῶν ἐπαύλειον τῶν διεσπαρμένων ἀνά τὰς ὄχθας, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν θὰ ἐπέτρελλοντο μηνύματα εἰς τὴν πλησιεστέραν πόλιν. Καὶ οὕτως ἔγεινε. Πρὶν νυκτώσῃ, ἱκανὰ ἀτμήματα πλοιαρία ἤλθον, καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας εὐρέθημεν σῶοι οἴκοι, καὶ ἡ γαμήλιος ἐκδρομὴ μας ἔλαβε πέρας. Ἀλλὰ δὲν παρελήθη καὶ τὰ αποτελέσματά τῆς. Ἡ τρομερὰ νευρικὴ ἐντασις ἦν ὑπέφερα, ὡς καὶ τὰ πολυάριθμα ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν μου ἐγκαύματα, μ' ἐρριψαν πάσχοντα εἰς κλίβαν ἀσθενείας.

Ὅταν ἀναρρώσας ἐξήτησα ἐκ νέου ὑπηρεσίαν, δύο ἐβδομάδας ὕστερον, ἔμαθον ὅτι γενναῖα δωρεὰ ἐκ μέρους τῶν εὐγνωμόνων ἐπιβατῶν τῆς *Mobilias*, ἀνερχομένη εἰς τριακοσίας λίρας στερελίνης, ἔτο κατατεθειμένη ἐπ' ὀνόματί μου εἰς τὴν Τράπεζαν. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ ἡ ἐταιρία μοὶ ἀπένευε χρυσοῦν ἀριστείων, καὶ μὲ διώρισε πιλότον εἰς τὸ ὠραιότερον πλοῖον τῆς γαμμήης τοῦ Μισισσιπῆ.

Χρόνοι παρελήθη ἀφότου ἡ καλὴ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ ἐταξιδεύσαμεν, ἐπλησιάσαμεν τόσον εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, κατὰ τὴν γαμήλιον ἡμῶν ἐκδρομὴν. Ἀπὸ πιλότος ἔγεινε πλοίαρχος καὶ ἐν μέρει ἰδιοκτῆτης τῶν ὠραίων πλοίων παλατιῶν, τὰ ὅποια ἐκίνοιν τὸ πάλαι τὸν φθόνον μου· ἀλλ' οὐδέποτε παραπλέω ἄνω παλμοῦ ἀγωνίας τὴν μικρὰν νῆσον, ὅπου ἡ *Mobilia* ἐκέρδησε τὸ στοίχημα εἰς τὸν τελευταῖον δρόμον τῆς, δρόμον τοῦ πυρὸς κατὰ τοῦ ἀτμοῦ, τῆς ζωῆς κατὰ τοῦ θανάτου.

(Ἐκ τοῦ ἠγγλικοῦ)

ΤΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 338

Τὴν συζυγικὴν ἐξουσίαν θεωρεῖ ὁ νομοθέτης ἐν Γαλλίᾳ τοσοῦτον οὐσιώδη, ὥστε ἀπαγορεύει ῥητῶς εἰς τὸν σύζυγον ἐν τῷ 1388 άρθρῳ τοῦ ἀστικῆς κώδικος, νὰ παραιτηθῇ δι' οἰουδήποτε τρόπου τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐξασκεῖν αὐτήν. Τὴν ἀνάγκην ἄλλως τε ταύτην τῆς συζυγικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς ὑποταγῆς τῆς γυναικὸς εἰς τὸν ἄνδρα ἀνεκέρουζε καὶ νομομαθῆς τις, τοῦ ὁποῦο τὴν ἀρροδιότητα βεβαίως δὲν θέλουσιν ἀμφισβητήσαι αἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ὠραίου φύλου. Ἡ ἐν Βουκουρεστίῳ συνάδελφος ἡμῶν, δεσποινίς Samia Bilcesco, διδάκτωρ τὰ νομικὰ ἐκ τῆς σχολῆς τῶν Παρισίων, ἥτις, καθὰ γνωρίζομεν, εἶναι ἡ πρώτη γυνὴ νομομαθῆς ἐν τῇ γηραιᾷ ἡμῶν Εὐρώπῃ, καὶ ἥτις ἐν μακρᾷ καὶ λίαν ἐπιμεμένη αὐτῆς παραγματεῖα ἐζήτησεν ἐντόμως τὴν βελτίωσιν τῆς νομικῆς θέσεως τῆς μητρὸς, ἀνεγνώρισεν ἄνευ δυσκολίας τὴν ἀνάγκην τῆς συζυγικῆς ἐξουσίας, καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς ἀπολύτου ἰσότητος εἰς τὰς μεταξὺ συζύγου σχέσεις. Ἡ γνώμη αὕτη νομομαθοῦς καὶ ἐπιστήμονος γυναικὸς, μὰς ἀπαλλάττει νομιζῶ καὶ τῆς ἐνδεχομένης μομφῆς, ὅτι ὑποστηρίζομεν τὰ συμφέροντα τῷ ἡμετέρῳ φύλῳ.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐννοεῖτε κάλλιστα πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἔχη ὁ ἄνθρωπος περισσότερα δικαιώματα τῆς γυναικὸς, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ γίνεταί τυράννος, καὶ πῶς ἐπομένως, ἀφοῦ παραδέχθημεν ὅτι ἡ σύζυγος δὲν ἔχει οὐδὲν δικαίωμα ἐπιβλέψεως ἐπὶ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ συζύγου τῆς, δὲν ὑποχρεοῦμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οὐδ' ὁ σύζυγος χαίρει τοιοῦτον τι δικαίωμα. Αἱ δύο περιπτώσεις δὲν ὁμοιάζουσιν, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι ποτὸς ἀλληλένδετοι.

Τούτου ῥηθέντος, ἴδωμεν ἐὰν ὁ σύζυγος χαίρη τοῦ δικαιώματος τούτου, τοῦ ὁποῦο στερεῖται ἡ σύζυγος. Ἐὰν ὠμίλου μόνον πρὸς νομικούς, θὰ ἔδιδε ἴσως ἀμέσως τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ζήτημα. Ὅλοι ὅμως δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ εἶναι κάτοχοι τῆς νομικῆς ἐπιστήμης, καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ μίᾳ συγχύσει, ἡ ὁποία συμβαίνει συχνὰ εἰς τὴν παρούσαν συζήτησιν ὡς καὶ εἰς τὰς παρῆλαιας αὐτῆς. Ἐρωτῶμεν: ἐὰν ὁ σύζυγος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς συζύγου του. Ἐὰν λοιπὸν παραδεχθῶμεν τὸ δικαίωμα τοῦτο κατ' ἀρχὴν, τοῦτο δὲν θὰ σημαίνει ποτὸς ὅτι θὰ ἔχη τὸ δικαίωμα ν' ἀποσφραγίσῃ ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς ἐπιστολάς τῆς συζύγου, καὶ ἐπομένως νὰ μετατρέψῃ οὕτω τὴν ἀναγκαστικὴν ἐπιβλέψιν εἰς διηνεκῆ τυραννίαν.

Ἐν ἄλλαις λέξεσι πρέπει μετὰ προσοχῆς νὰ

δικαινοῦμεν τὴν νόμιμον ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ἀπὸ τῆς κατάχρησιν αὐτοῦ. Παράδειγμα: Ὁ νομοθέτης ἀναγκάζει εἰς τὸν σύζυγον τὸ δικαίωμα νὰ ἐμποδίσῃ τὴν σύζυγον, δυνάμει τῆς συζυγικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας. Εἰς μίαν δεδομένην περίστασιν ὁ σύζυγος δύναται νὰ ἔχη λόγους νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἐπειτα λοιπὸν ἐκ τούτου ὅτι ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα νὰ τὴν κλείσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὡς ἐν φυλακῇ, καὶ νὰ τὴν ἀπαγορεύσῃ ἀπολύτως πᾶσαν ἐξόδον: Ποσῶς. Τοῦτο θὰ ἦτο οὐχὶ πλέον ἡ χρῆσις, ἀλλ' ἡ κατάχρησις τοῦ δικαιώματος. Οἱ ἀρχαῖοι νομοδιδάσκαλοι παρίστανον λίαν ἐκφραστικῶς τὴν ἀναγκαιοτάτην ταύτην διάκρισιν διὰ τοῦ λατινικοῦ ῥητοῦ: *Summum jus summa injuria*, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι ἡ κατάχρησις ἐνὸς δικαιώματος ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀδικίαν. Αὐτὴν ταύτην τὴν διάκρισιν ποῖπει ἐπίσης νὰ ἔχωμεν συνεχῶς πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ κατὰ τὴν παρούσαν συζήτησιν. Μία ἐπιστολὴ γράφεται ὑπὸ τῆς συζύγου πρὸς τρίτον, ἡ ἀπευθύνεται πρὸς αὐτήν. Ὁ σύζυγος δύναται νὰ ἔχη διαφόρους λόγους, ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων κατὰ τὰς ὁποίας γράφεται ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, (π. χ. ἐὰν αἱ συζυγικαὶ σχέσεις εὐρίσκονται τεταμέναι), ὡς ἐκ τῆς διευθύνσεως ἢ τῆς προελεύσεως τῆς ἐπιστολῆς, καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων συμπτωμάτων, νὰ ὑποπτεύηται ὅτι ὑπάρχει κίνδυνος διὰ τὴν ὑπόληψιν τῆς οἰκογενείας του, ἢ διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ὀνόματός του. Τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ εἰς αὐτὸν σπουδαίως, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τὸ δικαίωμα νὰ ἀποσφραγίσῃ τὴν ἐπιστολὴν καὶ κόψῃ οὕτω τὸ κακὸν εἰς τὴν ρίζαν του; Δὲν ἐπιτεταί ὅμως ποσῶς ἐκ τούτου ὅτι ἔχει τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα νὰ ἀποσφραγίσῃ πᾶσαν οἰκονομικὴν ἐπιστολὴν τῆς συζύγου, εἰς πᾶσαν περίστασιν, καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ ἀνατροπὴ τῆς συζύγου του εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ ἀποβαίῃ περιττὴ πᾶσα ἐπιβλέψις.

Ἐδῶ προβλέπομεν μίαν ἐνστασιν. Θὰ μὰς εἰπωσιν ἴσως ὅτι ἐὰν παραδεχθῶμεν κατ' ἀρχὴν τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβλέψεως τοῦ συζύγου, οὐδεὶς θὰ ἠμπορῇ πλέον νὰ τὸν περιορίσῃ, διότι αὐτὸς θὰ δύναται πάντοτε νὰ εἰπῇ ὅτι εἶχε λόγους ἰδιαιτέρους, διὰ ν' ἀποσφραγίσῃ τὴν ἐπιστολὴν τῆς συζύγου του, καὶ ἐπομένως αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ μόνος κριτὴς τοῦ νόμιμου ἢ μὴ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματός του. Ὁ κίνδυνος οὗτος γίνεταί ἐπισπουδαιότερος ὅταν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν συνοικεῖσιν, δυστυχῶς οὐχὶ σπάνια, ἐν οἷς νὰ ἐπιμεμελημένης ἀνατροπῆς καὶ λεπτῶν ἠθῶν συζεύγνυται ἄνθρωπον τρυχὴν τὸ ἦθος καὶ τοῦς τρόπους, ἀπότομον καὶ ἐγωιστὴν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ διηνεκὴς ἐπιβλέψις δύναται νὰ εἶναι σκανδαλώδης καὶ ἀφόρητος. Τοιοῦτος ὅμως κίνδυνος ὑπάρχει καὶ ὁ τῆς ζηλοτυπίας, ὅστις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-

στον ταυτίζεται μετὰ τὸν τῆς καταχρηστικῆς ἐπιβλέψεως τῆς ἀλληλογραφίας. Ἡ ἀπάντησις δὲ εἰς τὴν ἐνστασιν ταύτην εἶναι τριπλῆ. 1) Ὁ κανὼν τῆς χρήσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ συζύγου εὐρίσκειται ἐν τῷ λογίῳ τῶν σοφῶν ἡμῶν προγόνων, τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, εἰπόντων: *Μέτρον χρῶν*. Ἡ ἐν μέτρῳ χρῆσις ἰδοῦ ὁ γενικὸς κανὼν πᾶσῶν τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων. Παντὸς δικαιώματος δύναται νὰ γίνῃ κατάχρησις. Ὁ ἐνδεχόμενος ὅμως οὗτος κίνδυνος δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀναγκαστικὴν τῆς ὑπάρξεως τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ κατ' ἀρχὴν. 2) Ὅταν ὁ σύζυγος ὑπερβῇ τὸ μέτρον, ὅταν ἄνευ οὐδενὸς λόγου σπουδαίου ἀποσφραγίσῃ συστηματικῶς τὰς ἐπιστολάς τῆς συζύγου του, ἡ καταχρηστικὴ αὕτη ἐξάσκησις τῆς ἐπιβλέψεως αὐτοῦ ἀποβαίνει παράνομος, καὶ ὡς τοιαύτη συνεπάγεται τὰς διαφόρους συνεπείας, τὰς ὁποίας ἤδη ἐξητάσαμεν. — Καὶ ἐὰν π. χ. ἡ παράνομος αὕτη ἐπιβλέψις προξενήσῃ ζημίαν τινα ἠθικὴν ἢ ὕλικὴν εἰς τὴν σύζυγον, θὰ ἔχει αὕτη τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ δικαστικῶς ἀποζημιώσιν διὰ τὴν βλάβην ταύτην. 3) Ὅπως μέγας τῆς Γαλλίας νομολόγος, ὁ Labbé, λίαν δικαίως παρετήρησεν: Ὅταν ὁ σύζυγος κάμῃ κατάχρησιν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ, δικαίωμα τοῦ ὁποῦο ἡ χρῆσις ἀπαιτεῖ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν λεπτότητα, ἢ οἱ Γάλλοι ἐμφανίνουσιν διὰ τῆς λέξεως *la c.*, ὅταν διηνεκῶς ἄνευ εὐλογιστοῦ ἀφορμῆς καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἀποσφραγίσῃ τῆς ἐπιστολῆς τῆς συζύγου του, τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς *μεγάλη ἔθρις injure grave* δι' αὐτήν, καὶ αἱ πλείεσται τῶν νομοθεσιῶν, δυστυχῶς δὲ δὲν δυνάμεθα ἀκόμη νὰ κατατάξωμεν μετὰ αὐτῶν καὶ τὴν ἐλληνικὴν, ἐπιτρέπουσιν, ὅταν ἡ συμβίωσις καταστῇ ἀφόρητος διὰ τοιαύτης ἔθριος, νὰ ζητηθῇ τὸ διαζύγιον.

Ἀπαρράλλaktως λοιπὸν, ὅπως διὰ τὸ δικαίωμα τοῦ συζύγου τοῦ νὰ ἐμποδίσῃ τὰς ἐξόδους τῆς συζύγου του, οὕτω καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ἡ νόμιμος χρῆσις τοῦ δικαιώματος εὐρίσκειται ἐν τῷ μέτρῳ. Ὅταν δὲ ἡ χρῆσις γίνῃ κατάχρησις, τὴν κατάχρησιν ὁ νομοθέτης δὲν δύναται νὰ τὴν προλάβῃ, ἀλλὰ νὰ τὴν τιμωρήσῃ.

Ἐλπίζω ὅτι κατόπιν τῆς ἀναπτύξεως ταύτης, τὸ στάδιον τῆς συζητήσεως σπουδαίως περιορίσθη ἐν τῷ νῶ ἡμῶν. Ὁ ἀκριβὴς λοιπὸν τύπος, ὑπὸ τὸν ὅποιον πρέπει νὰ τεθῇ τὸ ζήτημα, εἶναι ὁ ἀκόλουθος: Ὅταν ὁ σύζυγος ἔχει λόγους σπουδαίους, διὰ ν' ἀποσφραγίσῃ τὰς ἐπιστολάς τῆς συζύγου του, δύναται νὰ τὴ κάμῃ: Εἰς τὸ ζήτημα, οὕτω τεθένον, δὲν δισταζόμεν ν' ἀπαντήσωμεν καταρτικῶς. Ὁ σύζυγος εἶρε τὸ δικαίωμα τοῦτο. Τὸ δικαίωμα τοῦτο θεωροῦμεν ὡς οὐσιακὴν συνέπειαν τῆς συζυγικῆς ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ σύζυγος ὡς ἀρχαγὸς τῆς οἰκογενείας. Ὡς ἀρχαγὸς τῆς οἰκογενείας ὁ σύζυ-

γος ἐνδιαφέρεται νὰ τηρηθῇ ἀλώβητος ἡ τιμὴ καὶ ἡ ὑπόληψις αὐτῆς, ὡς καὶ τὰ διάφορα συμφέροντα, τῶν ὁποίων αὐτὸς φέρει τὴν εὐθύνην. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ δώσωμεν αὐτῷ τὰ μέσα, τὰ ὁποία θέλουσι ἐπιτρέψαι νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ τούτου. Ἐν ἐξ αὐτῶν τῶν μέσων εἶναι καὶ ἡ ἐπιβλέψις τῆς ἀλληλογραφίας τῆς συζύγου του, ἡ ὁποία φέρει τὸ ὄνομά του, καὶ ὀφείλει νὰ διατηρῇ τὴν τιμὴν αὐτοῦ.

Τώρα δὲ δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ προτάσωμεν τὴν ἀκόλουθον διλήμμα: Ἡ παραδέχθετε τὴν ἀρχὴν τοῦ συζύγου καὶ τὴν συζυγικὴν ἐξουσίαν, καὶ τότε ὀφείλετε νὰ παραδεχθῆτε πᾶσας αὐτῆς τὰς συνεπείας — μία δ' ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ ἐπιβλέψις τῆς ἀλληλογραφίας τῆς συζύγου ἢ δὲν ἐννοεῖτε νὰ παραδεχθῆτε τὴν ἐπιβλέψιν ταύτην, καὶ τότε, ἐὰν δὲν θέλετε νὰ ὑποπέσητε εἰς ἀντιλογίαν, ὀφείλετε νὰ κηρύξητε τὸν νόμον τῆς ἀπολύτου ἰσότητος. Ἄλλ' εἶδαμεν ὅτι ὁ νόμος οὗτος, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ, ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὰ ἤθη μας, τὴν ἀνατροπὴν μας, καὶ τὸν βαθμὴν τῆς ἡμετέρας ἀναπτύξεως κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, δὲν εἶνε οὔτε πρακτικὸς οὔτε ἐφαρμοσίμος. Ὑποχρεοῦμεθα λοιπὸν ν' ἀναγνωρίσωμεν τὴν ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν τοῦ συζύγου. Ἐὰν οὕτως ἔχη, ὑποχρεοῦμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν καὶ ὅτι ὁ σύζυγος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς συζύγου του.

Τοιαύτη εἶναι ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς νομιζόμεν ὀρθήν. Τὴν λύσιν ταύτην παραδέχονται παμφερεῖ τὰ γαλλικὰ δικαστήρια, ὡς καὶ πάντες οἱ Γάλλοι συγγραφῆς.

Τὴν λύσιν ταύτην ἀναγκάζει καὶ ὁ γενικὸς κανονισμὸς τῶν γαλλικῶν ταχυδρομείων (*Instr. gén. de 1856*), τοῦ ὁποῦο τὸ 187ον ἄρθρον δίδει εἰς τὴν σύζυγον τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ ταχυδρομείου παραδόσιν τῶν ἐπιστολῶν τῆς συζύγου του. Διὰ ν' ἀπαλλαγῇ ὅμως πάσης ἐνδεχομένης εὐθύνης, ἡ διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων ἀπαιτεῖ προηγουμένως μίαν δικαστικὴν ἄδειαν. Τὴν αὐτὴν λύσιν παρεδέχθη πῶς τριῶν μῶλις ἐτῶν καὶ ὁ ἐν Παρισίοις σύλλογος τῶν δικηγόρων, ὅτε συνεζητήθη τὸ ζήτημα ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἀναφέρω ἐπὶ τοῦτο τοὺς Γάλλους, διότι ἰδίως παρ' αὐτοῖς συνεζητήθη τὸ ζήτημα, καὶ διότι, μεθ' ὅλην τὴν πασίγνωστον πρὸς τὰς κυρίας ἀφοροροσύνην αὐτῶν, παρεδέχθησαν τὴν λύσιν, ἢ καὶ ἡμεῖς ἐξεθέσαμεν.

Λαμβάνων τέλος ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπαρξὴν τῆς συζυγικῆς ἐξουσίας, καίπερ δυσανασχετῶν, τὴν αὐτὴν λύσιν ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῇ ὡς φυσικὴν αὐτῆς συνέπειαν καὶ ὁ θεομότατος τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ ὠραίου φύλου, ὁ κ. Léon Bicher ὁ διευθύνων τὴν ἐφημερίδα «*Le Droit des femmes*». Τὴν λύσιν ὅμως ταύτην, ἥτις φαίνεται ἡμῖν τῶν φυσικῆ, ἠθελούσαν τινες νὰ διαφιλοφύ-

κήσασι μᾶλλον, νομίζομεν, ἀπὸ κακῶς ἐννοουμένην ἀβροφροσύνην πρὸς τὰς κυρίας, παρὰ ἀπὸ εὐλικρινῆ καὶ σαφῆ ἐπιστημονικὴν πεποίθησιν. Λέγομεν κακῶς ἐννοουμένην, διότι φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἀβροφροσύνη, ἢν εὖ ηἰγμένους ἀνὴρ ὀφείλει πρὸς τὰς κυρίας, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ μόνος ὁδηγὸς εἰς τὴν λύσιν τῶν νομικῶν ζητημάτων, διότι ἄλλως θὰ κατελήγομεν εἰς τὴν παντελῆ ἐξάλειψιν πάντων τῶν νομικῶν ζητημάτων καὶ πασῶν τῶν νομικῶν διατάξεων, τῶν εἰς τὰς κυρίας ἀπαρεσκουσῶν. Ὅπως δὴ ποτε, τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους οἱ ὀπαδοὶ τῆς φιλόφρονος ταύτης λύσεως ἐπικαλοῦνται, δὲν εὐρίσκει ποσῶς ἰσχυροὺς ἐπισταμένη ἐξέλεγχις, ὡς καὶ ἡμεῖς ἄλλως θέλομεν πεισθῆ περὶ τούτου κατόπιν ἀπλῆς αὐτῶν ἐκθέσεως.

Σὰς ὑπεθυμίζω τὰ δύο σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπίτηδες ἐπέμεινα, διότι θὰ μᾶς ἐπιτρέψωσι νὰ κατανοήσωμεν εὐχερῶς τὸ ἀβάσιμον τῶν προβαλλομένων τούτων λόγων.

1) Σὰς ὑπέδειξα πρῶτον ἐν ὀλίγοις τὴν φύσιν τῆς συζυγικῆς ἐξουσίας, ἧς φυσικὴν συνέπειαν θεωροῦμεν τὸ προκείμενον δικαίωμα, καὶ εἶπον ὅτι αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ὅτι ἡ φύσις πρῶτη ὑπέδειξε καὶ ὁ νομοθέτης ἐκάρυξε τὸν σύζυγον ὡς καταλληλότερον διὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκογενείας καὶ τὴν εὐθύνην τῶν ὀλικῶν καὶ ἠθικῶν συμφερόντων αὐτῆς. Ὁ σύζυγος λοιπὸν δὲν εἶναι τύραννος, οὔτε ἀπόλυτος δεσπότης, ἀλλὰ διευθυντὴς ὑπεύθυνος καὶ ὡς τοιοῦτος ἐνδιαφερόμενος εἰς τὴν διατήρησιν ἀκεραίας τῆς τιμῆς καὶ τῆς ὑπολήψεως τῆς οἰκογενείας, ἧς ἄρχει.

2) Προσέθηκα ὅτι δὲν ἐννοοῦμεν ν' ἀναγνωρίζωμεν εἰς τὸν σύζυγον τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τοῦ ἀποσφραγίζειν πάσας ἀνεξαιρέτως τὰς ἐπιστολάς τῆς συζύγου του, εἰς πᾶσαν περίστασιν, καὶ οἰαδὴ ποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ σύζυγός του. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβλέψεως αὐτοῦ περιορίζεται εἰς τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἔχει σπουδαίους λόγους διὰ νὰ ὑποθέτῃ ὅτι κινδυνεύουν τὰ συμφέροντα τῆς οἰκογενείας, ἧς τὴν διεύθυνσιν ἔχει.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἰδοὺ οἱ λόγοι, δι' ὧν θέλομαι ν' ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὰς συζύγους τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα ἐπίσης ἐλευθέρως ἀλληλογραφίας, ὅπως ἔχωσι τοῦτο αἱ ἐνήλικαι κόραι καὶ αἱ χῆραι.

1) Λέγουσιν ὅτι ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς ἀμοιβαίαν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν ὀφείλει νὰ εἶναι ὁ μόνος κανὼν τῶν συζυγικῶν σχέσεων.

Ταῦτα εἶναι λαμπρὰ συμβουλῆ, τὴν ὁποίαν δύναται τις νὰ δώσῃ εἰς τοὺς νεονύμφους, καὶ τὴν ὁποίαν προθύμως παραδεχόμεθα, διὰ λογικῶν αἰτιῶν τῶν, ἐννοεῖται. Ὅταν ὅμως ἡ ἐμπιστοσύνη αὕτη παύσῃ; Καὶ τὸ συζητούμενον δικαίωμα ἐπιβλέψεως ὑποθέτει ἀκριβῶς ὅτι ἐπαυσε.

2) Ἡ ἐπέμεινα τοῦ συζύγου εἶναι προσβλη-

τικὴ διὰ τὴν σύζυγον, διαταράσσει τὴν συζυγικὴν ἀρμονίαν καὶ ἀντιβαίνει βεβαίως πρὸς αὐτὴν τὴν ἰδέαν τοῦ συνοικισίου, ὀφειλοντος νὰ συνίσταται εἰς τὴν ἀγνὴν καὶ ἄσπιλον ἐνωσιν δύο καρδιῶν, (*Union pure des âmes*, ὅπως ἐν ταῖς φιλοσοφικαῖς αὐτοῦ στιγμαῖς ἐχαρακτήριζεν αὐτὸ ὁ Μέγας Ναπολεὼν).

Ἔλα αὐτὰ εἶναι ἀληθῆ. Ἀληθεύουσιν ὅμως ἐπίσης καὶ δι' ἄλλας τὰς ἄλλας συνεπείας τῆς συζυγικῆς ἐξουσίας. Ἐὰν δὲ ὁ λόγος οὗτος ἦτο ἀρκετὸς, θὰ ὀφείλαμεν νὰ ἀρνηθῶμεν καὶ ἄλλας τὰς ἄλλας συνεπείας τῆς συζυγικῆς ἐξουσίας, καὶ ἐπομένως καὶ αὐτὴν τὴν συζυγικὴν ἐξουσίαν. Ἄλλ' εἶδαμεν ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον. Ἐὰν λοιπὸν παραδεχόμεθα τὴν συζυγικὴν ἐξουσίαν, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν καὶ πάσας αὐτῆς τὰς συνεπείας.

3) Ἡ ἀναγνώσις τοῦ δικαίωματος τῆς ἐπιβλέψεως τοῦ συζύγου, θέλει καταστήσῃ αὐτὸν τύραννον καὶ ὡσεὶ ἀρχηγὸν ἐνὸς οἰκογενειακοῦ μέλανος θαλάμου, καθ' ὅσον, ἐὰν ἀναγνωρίσῃτε εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὀφείλετε νὰ τὸ ἀναγνωρίσῃτε ἀπόλυτον καὶ ἀνευ ὁρίων.

Τὴν ἐνστάσιν ταύτην ὑπέδειξαμεν ἤδη ἐκ τῶν προτέρων, καὶ τὴν ἀνεκρούσαμεν λέγοντες ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῆς ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῶν περιστάσεων ἐπιβλαβείας. Εἰς τοῦτο μᾶς ἀντιτείνουσιν ὅτι ἡ ἀναγνώσις εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίωματος νὰ ἀποφανθῆ περὶ τοῦ νομίμου ἢ μὴ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαίωματος τοῦ συζύγου, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἀρνήσιν τοῦ δικαίωματος τούτου. Ἄλλ' ἐὰν τοῦτο ἦτο ἀληθές, θὰ ἠλθέμεν ἐπίσης εἰς ἄλλας τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς πρόκειται νὰ ἀποφανθῆ ἐν δικαστήριον ἐὰν εἰς ἐκ τῶν διαδίκων ἐξήσκησεν ἢ μὴ νομίμως ἐν δικαίωμα αὐτοῦ, ἐὰν ἔκαμε χρῆσιν ἢ κατὰχρησιν αὐτοῦ, καὶ τοῦτο θὰ μᾶς κινάγκηζε νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ὑπαρξίν πάντων τῶν δικαιωμάτων, ὧν ἡ ἐξασκήσις δὲν εἶναι νόμιμος, παρ' ὅταν γίνεται μὲ μέτρον. Τοῦτο δὲ οὐδεὶς νομικὸς ἐσκέφθη ποτὲ νὰ ὑποστηρίξῃ.

4) Ὁ σύζυγος μὴ ἔχων τὴν φροντίδα καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἀγωγῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως τῆς συζύγου του, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιβλέπειν τὴν ἀλληλογραφίαν αὐτῆς, ὅπως ὁ πατὴρ ἢ ὁ κηδεμὼν.

Βεβαίως ἐλευθερολογίαις ἄξιαι θὰ ἦτο ὁ ταλαίπωρος σύζυγος, ὅστις θὰ ὀφείλει νὰ διεύθυνῃ τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ἐκπαιδεύσιν τῆς συζύγου του, ἐνῶ περὶ τούτων ὑποτίθεται ὅτι ἐφρόντισαν οἱ γονεῖς ἢ ὁ κηδεμὼν αὐτῆς. Ἄλλ' ἡμεῖς δὲν ἐστηρίζομεν τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβλέψεως τῆς ἀλληλογραφίας τῆς συζύγου ἐπὶ τοῦ καθήκοντος, τὸ ὁποῖον ἔχει ὁ σύζυγος νὰ φροντίξῃ περὶ τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτῆς μορφώσεως, καθήκον

τὸ ὁποῖον οὔτε τὸν ἐπιβαρύνει, οὔτε δύναται νὰ τὸν ἐπιβαρύνῃ. Ἡ βᾶσις τοῦ δικαίωματος τούτου διὰ τὸν σύζυγον εἶναι ἡ συζυγικὴ αὐτοῦ ἐξουσία, ὡς εἶνε φυσικὴ συνέπεια.

5) Ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν τῷ ἡμετέρῳ αἰῶνι ἡ ἐλευθερία τῶν σκέψεων ἀνεγνωρίσθη καὶ καθιερώθη, ὅπως καὶ ἡ ποσοπικὴ, εἶνε δίκαιον νὰ ἀρνηθῶμεν εἰς τὰς συζύγους τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνταλλάσσειν ἐλευθέρως τὰς ἰδέας, τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς σκέψεις αὐτῶν;

Ὁ λόγος οὗτος ὁμοιάζει ἀρκετὰ μὲ σόφισμα, ὅταν σκεφθῇ τις πόσον περιορίσαμεν τὸ στάδιον τῆς συζητήσεως. Δὲν ἀρνούμεθα ποσῶς εἰς τὴν σύζυγον τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀλληλογραφίας. Ἀναγνωρίζομεν μόνον εἰς τὸν σύζυγον τὸ δικαίωμα τοῦ περιορίζειν τὴν ἐλευθερίαν ταύτην, ὅταν αὕτη προσκρούῃ εἰς ἀνώτερα συμφέροντα. Ταῦτα δὲ εἶνε ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ὁ σύζυγος ἔχει τὴν φροντίδα καὶ τὴν εὐθύνην.

6) Τὴν αὐτὴν δὲ περίπου ἀπάντησιν θὰ κάμωμεν εἰς τὸν ἕκτον λόγον, τὸν τῆς πατελοῦς ὑπὸ πρακτικῆν ἐπιφοῖν ἀνωφελείας τοῦ συζητηθεμένου δικαίωματος.

Ἐπὶ τῆς ἀνωφελείας ταύτης θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀναφέρω τὴν περίληψιν εὐφροῦς καὶ τερπνοῦ ἄρθρου γραφέντος ὑπὸ κυρίας ἐν Παρισίνῃ ἐφημερίδι, ἐὰν δὲν ἐσεδόμην τὸν ἐπιστημονικὸν χαρακτήρα, τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἡ συζητήσις αὕτη, διότι, μὲθ' ἄλλα αὐτὰ τὰ προτερήματα, τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον στερεῖται ἐπιστημονικῆς σπουδαιότητος.

Βεβαίως ἐὰν ἡ σύζυγος θελήσῃ νὰ κρύψῃ ἀπὸ τοῦ συζύγου τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς, καὶ ὁ σύζυγος δὲν ἀνακαλύψῃ τὴν ἀπάτην ταύτην, τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβλέψεως αὐτοῦ θέλει ματαιωθῆ. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι λόγος διὰ νὰ ἀρνηθῶμεν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν ἀλληλογραφίαν, ἧς διέρχεται ὑπὸ τὰ ὄμματα του, τῆς ὁποίας αὐτὸς ἴσως εἶναι ὁ κομιστὴς ἀπὸ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὅταν ὑποπτεῖται αὐτὴν ἐπικίνδυνον.

Τοιοῦτοι ἐν συνόψει οἱ λόγοι, οὓς ἐπικαλοῦνται οἱ νέοι ἀντίπαλοι τοῦ μέχρις ἐσχάτων γενικῶς παραδεδομένου συστήματος. Ὡς εἶπον ἤδη, δὲν μοι φαίνονται οὗτοι ἀρκετὰ ἰσχυροί, διὰ νὰ μᾶς ἀναγκάσωσι νὰ ἀρνηθῶμεν τῷ συζύγῳ πᾶσαν ἐπιβλέψιν ἐπὶ τῆς ἀλληλογραφίας τῆς συζύγου του. Ἀπακρούομεν λοιπὸν αὐτούς, καὶ παραδεχόμεθα ὅτι ὁ σύζυγος χεῖρει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβλέψεως ταύτης, ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ ἐξασκεῖν αὐτὴν μὲ μέτρον καὶ μόνον ὅσας θεμερεῖ τοῦτο ἐπιβλαβὲς ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. Τοῦ πρώτου τούτου συστήματος, τοῦ ἀρνούμενου πᾶν δικαίωμα ἐπιβλέψεως τῷ συζύγῳ ἐπὶ τῆς ἀλληλογραφίας τῆς συζύγου του, μὴ στηριζομένου οὕτως ἐπὶ σκληρῶν λόγων, ὀπαδοὶ τινες αὐτοῦ ἐν τῇ

ἀπελπισίᾳ τῶν προτείνουσιν ἕτερον σύστημα, τὸ ὁποῖον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται παραδεκτόν. Τὸ σύστημα τοῦτο θέλομεν ἀποκαλέσει σύστημα τῆς ἀμοιβαιότητος. Τὸ σύστημα τοῦτο, μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τοῦ ὁποίου συγκαταλέγονται πολλαὶ κυρίαί, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἀκολουθοῦ συλλογισμοῦ: Ἀναγνωρίζομεν, λέγουσι, τὸ δικαίωμα τοῦ συζύγου, τὸ ἀναγνωρίζομεν μάλιστα ἀπεριόριστον καὶ ἀπόλυτον. Ἄλλ' ἐννοοῦμεν ὅτι καὶ ἡ σύζυγος χεῖρει τὸ αὐτὸ δικαίωμα, διότι καὶ ἐκεῖνη δύναται νὰ ἔχῃ σπουδαίους λόγους, διὰ νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ συζύγου τῆς.

Δὲν διανοοῦμεθα ποσῶς ν' ἀρνηθῶμεν τὴν ὑπαρξίν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς οἱ σπουδαῖοι οὗτοι λόγοι δύναται νὰ ὑπάρξωσιν. Ἐρωτῶμεν ὅμως τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ συστήματος τούτου: ἐπὶ ποίας νομικῆς βάσεως ἐννοοῦσι νὰ στηρίξωσι τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς συζύγου, τὸ ὁποῖον τόσον ζωηρῶς διεκδικοῦσι; Τὸ δικαίωμα τοῦ συζύγου στηρίζεται ἐπὶ τῆς συζυγικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας. Ἄλλ' ἀναγνωρίζομεν ὅτι τὴν συζυγικὴν ταύτην ἐξουσίαν μόνον ὁ σύζυγος ἔχει, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ σύζυγος. Θέλουσιν ἄρα γε νὰ τὸ στηρίξωσιν ἐπὶ τοῦ νόμου τῆς ἀμοιβαιότητος καὶ τῆς ἀπολύτου ἰσότητος; Ἄλλ' εἶπομεν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς συζητήσεως ταύτης, ὅτι εἶναι ἐσφαλμένη ἡ ἰδέα ὅτι αἱ τῶν συζύγων σχέσεις διέπονται ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς ἀπολύτου ἀμοιβαιότητος καὶ ἰσότητος. Τὸ καθ' ἡμᾶς, ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν βλέπομεν παρὰ μίαν μόνον νομικὴν βᾶσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας νὰ δύναται αἱ σύζυγοι νὰ στηρίξωσι τὸ δικαίωμα αὐτῶν τοῦτο, καὶ ἐκεῖνην ὅμως σαθράν. Ἡ βᾶσις αὕτη εἶναι ἡ ἀμοιβαία πίστις, ἢν κατὰ τὸν νόμον αἱ δύο σύζυγοι ὀφείλουσι πρὸς ἀλλήλους. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἐστηρίξαμεν ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης τὸ δικαίωμα τοῦ συζύγου, πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι αὕτη δὲν φαίνεται ἡμῖν ἀρκούντως στερεά, διὰ τὸν ἀπλόστατον λόγον ὅτι ἡ συζυγικὴ πίστις, ἢν καὶ ἀμοιβαία, ἐπιβαρύνει πολὺ περισσότερον τὴν γυναῖκα ἢ τὸν ἄνδρα διὰ λόγους πολλοὺς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ ὅτι: ἡ γυνὴ φέρει τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς καὶ οὐχὶ ὁ ἀνὴρ τὸ τῆς γυναικὸς. Δὲν δύναμεθα λοιπὸν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἀμοιβαιότητα, ἢν μᾶς προτείνουσιν. Ἐν τούτοις, λέγουσι, σύζυγοί τινες δύναται μεταχειριζόμενοι τὴν βίαν νὰ σφετερισθῶσι δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν τοῖς ἀνήκει, καὶ νὰ ἀνοίξωσιν ἐπιστολάς ἀπειθυνομένας πρὸς τοὺς συζύγους των. Θὰ ἦτο καλὸν ὅμως πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς ἐκεῖ, νὰ σκεφθῶσι καλῶς τὰς συνεπείας, εἰς ἃς ἐκτίθενται!

Ἐτελείωσαμεν οὕτω τὴν ἐκθεσιν τῶν διαφερῶν περιστάσεων, καθ' ἃς γίνεται ἐξαιρέσις εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν, καὶ

ΝΕΡΟΚΟΥΒΑΛΗΤΗΣ

ΚΟΥΡΠΕΥΣ

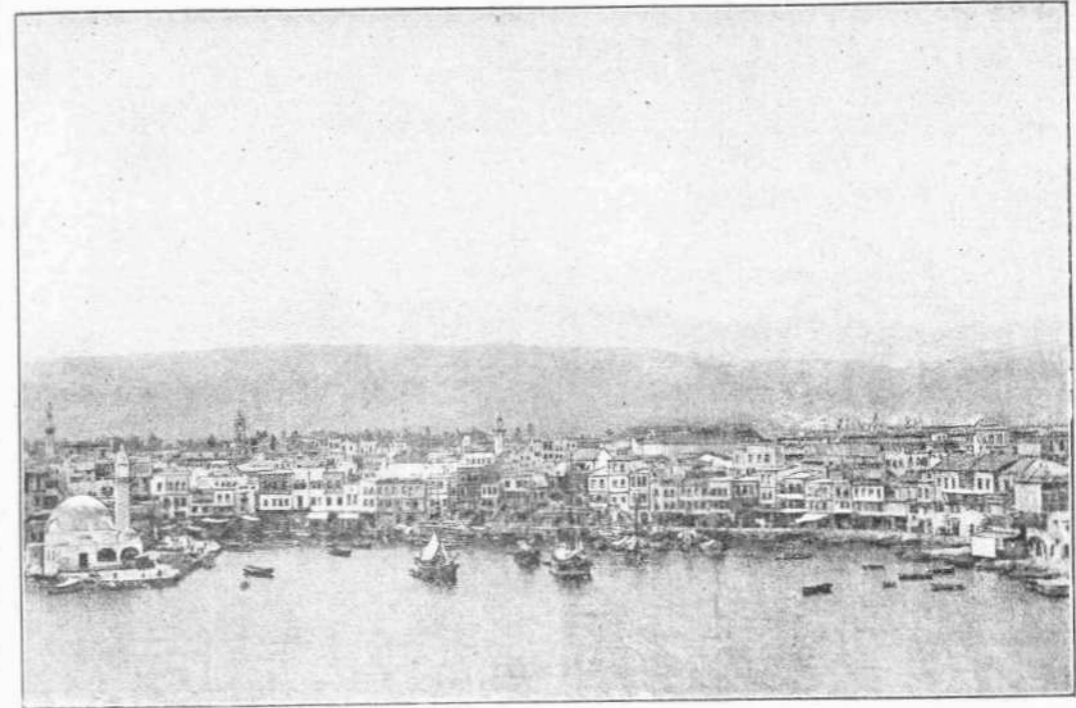
καθ' ἃς πρόσωπά τινα χαίρουσι κατὰ τὸν νόμον τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποσφραγίζειν καὶ ἐπιβλέπειν ἐπιστολάς· τρίτων, καὶ ἀπειρηθήσασιν τὰ πρόσωπα ταῦτα.

Τῆς ἀπειρηθήσεως ταύτης γενομένης, ὀφείλομεν τώρα νὰ ἰδῶμεν ἐὰν δὲν εἶναι δυνατὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν διαφόρων τούτων προσώπων ν' αὐξήσῃ διὰ γερικοῦ καὶ ἐλαστικοῦ τινος κατέτους, ἐπιβαλλομένου ὑπὸ τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ κελῶς ἐννοουμένου συμφέροντος τοῦ παραλήπτου.

Παρουσιάζονται πράγματι καθ' ἑκάστην διαφορὰν περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀποσφραγίσις ὑπὸ τρίτου οὐ μόνον δὲν βλάπτει, ἀλλὰ δύναται ἀπ' ἐναντίας σπουδαίαν ὀφείλειαν νὰ παράσῃ τῷ παραλήπτη. Παράδειγμα: Ἐμπορὸς τις κατοικῶν μακρὰν τοῦ γραφείου του, ἐμποδίζεται αἰφνης δι' ἓνα οἰονδήποτε λόγον νὰ εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ. Τὴν ἡμέραν ακριβῶς ἐκείνην ὀφείλει νὰ κάμῃ πληρωμὰς, ἄνευ τῶν ὁποίων θὰ κηρυχθῇ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως. Τὸ ταμίειον αὐτοῦ δὲν περιέχει κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀρκετὰ χρήματα. Ἀλλὰ, περιμένεται μίαν ἐπιστολὴν περιέχουσα ἀργύριον ἀρκετὸν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἡμέρας. Φθάνει μίαν ἐπιστολὴν, καὶ ὁ ὑπάλληλος τοῦ γραφείου ὑποθέτει ὅτι εἶναι ἐκείνη, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία τοῦ κυρίου του. Ἐὰν δὲν τὴν ἀποσφραγίσῃ, ὁ κύριός του θέλει πτωχεύσει, θέλει ἴσως καταστραφῇ. Ἐξ οὗ

κίνδυνος διὰ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ. Ἐὰν ὅμως τὴν ἀποσφραγίσῃ, θέλει παραβιάσει τὸ ἀπόρητον τῶν ἐπιστολῶν. Τί ποιητέον; Τοιαύτης φύσεως παραδείγματα πολλά δύναται τις ν' ἀπαντήσῃ καθ' ἑκάστην. Ἴδού δὲ πῶς πρέπει νὰ διατυπωθῇ τὸ ζήτημα: Τὸ ἀπόρητον τῶν ἐπιστολῶν παραβιάζεται νομίμως, ὁσάκις ὁ παραβιάζων αὐτὸ φρονεῖ ὅτι ἐξυπηρετεῖ τὰ ὄλιγα ἢ ἠθικὰ συμφέροντα τοῦ παραλήπτου; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην δὲν διατάζομεν ν' ἀπαντήσωμεν ἀποφατικῶς. Βεβαίως, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ὁ παραλήπτης, [μυῖλλον ἐγνωμονῶν, οὔτε κἀν θὰ σκεφθῇ νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τοῦ παραβιάσαντος τὸ ἀπόρητον τῆς ἐπιστολῆς του. Ὑποθέσατε ὅμως ὅτι ὁ ἀποσφραγίσας ἠπατήθη, ἢ, καὶ ἐὰν δὲν ἠπατήθη, ὅτι διὰ τῆς ἀποσφραγίσεως ἔμαθε μυστικὸν τι, τοῦ ἰσίου ἢ εἰς τρίτον γνωστόποιήσῃ; δύναται νὰ βλάψῃ ὄλιγῶς ἢ ἠθικῶς τὸν παραλήπτην.

Βεβαίως, δὲν θέλομεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀρνηθῆ εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἐνταχθῇ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τὴν ἀποσφραγίσαντα τὴν ἐπιστολὴν του. Φυσικῶς τῷ λόγῳ, ὁ δικαστὴς θέλει φανῆ ἐπιεικῆ, εἰρὴν πεισθῇ περὶ τῆς καλῆς πίστεως τοῦ ἀποσφραγίσαντος. Ἡ ἐνδεχομένη ὅμως αὐτῆ ἐπιεικεία δὲν ὑποθέτει τὸ νόμιμον τῆς πράξεως αὐτῆς καθ' ἑαυτήν. Ἡ ἀποσφραγίσις μίαν ἐπιστολὴν γινόμενη ἐκτὸς τῶν ἐκ τοῦ νόμου

ΤΑ ΧΑΝΙΑ

προκυπτουσῶν περιστάσεων εἶναι παράνομος, καὶ μένει τοιαύτη οἰκδήποτε καὶ ἐν εἰναι ἡ πρόθεσις τοῦ διαπραχάντος αὐτήν. Ὁ ἀποσφραγίσας δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ σπουδαίως τὰ συμφέροντα τοῦ παραλήπτου. Δύναται ὅμως καὶ νὰ ἠπατηθῇ, καὶ ἐκτίθεται τότε εἰς τὸν κίνδυνον δικαστικῆς αγωγῆς. Ἄλλως δὲ μὴ λησμονεῖτε πόσον ἱερὸν πρέπει νὰ θεωρηθῇ τὸ ἀπόρητον τῶν ἐπιστολῶν. Αἱ εἰς αὐτὸ ἐξαιρέσεις δὲν εἶναι δεκταὶ παρ' ὅταν προβλέπονται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ἢ ἐρείδονται ἐπὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς νομοθεσίας. Τίς ὁ νόμος ἢ ποία ἡ ἀρχή, ἐφ' ἣν δύναται νὰ βασισθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ πρώτου τερήτος, διὰ ν' ἀποσφραγίσῃ μίαν ἐπιστολὴν μὴ προσωρισμένην δι' αὐτόν; Ἐὰν τὴν ἀποσφραγίσῃ, τὸ κάμνει ὑπ' εὐθύνην του: 1) Διότι ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν παραλήπτην, καὶ 2) Διότι νομίζει ὅτι ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα αὐτοῦ. Μεταξὺ ὅμως ἐνστικτικῶν ἀνθρώπων καὶ σώας ἐχόντων τὰς φρένας οὐδεμία νομοθεσία θεωρεῖ τοὺς λόγους τούτους ὡς ἱκανοὺς, διὰ νὰ δικαιολογήσῃσι δικαίωμα διηρηκοῦς ἐπεμβάσεως εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων. Διότι, ἐννοεῖτε κάλλιστα ὅτι ἐδῶ δὲν ὑπάγει οὐδὲν ὄριον, καὶ ὅτι πάντοτε δύναται τις νὰ δυσχεραίσῃ: 1) ὅτι ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν παραλήπτην, καὶ 2) ὅτι ἐνόμιζεν, ὅτι ἀποσφραγίζων τὴν ἐπιστολὴν του ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα αὐτοῦ. Ἐὰν λοιπὸν παραδεχθῶμεν τὴν αἰτιολογίαν ταύτην, νομιμοποιούμεν τὸ ἀθέτητον, καὶ καταστρέφομεν ἀοδὴν ὅλην τὴν θεωρίαν τοῦ ἀπορητοῦ τῶν ἐπιστολῶν!

Τὸ συμπέρασμα ἡμῶν εἶναι ὅτι ἡ ἀποσφραγίσις ἐπιστολῆς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς νόμιμος, ὅταν ὁ ἀποσφραγίσας παρουσιάσῃ τὴν ῥηθεῖσαν δικαιολογίαν, καὶ ὅτι τὴν περὶ τοῦ παραλήπτου ἐνδιαφέρον αὐτοῦ καὶ ἡ καλὴ αὐτοῦ πρόθεσις μόνον ὡς ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις δύναται νὰ θεωρηθῶσιν, οὐχὶ ὅμως καὶ ὡς νομιμοποιούσαι παράνομον ἀποσφραγίσιν. Ἀς σκεφθῶσι λοιπὸν οἱ φίλοι τῶν ἐπεμβάσεων ἐν ταῖς ὑποθέσεσι τούτων τὸν κίνδυνον, εἰς ᾧν ἐκτίθενται.

Ἐξητάσωμεν σπουδαίον καὶ γενικὸν ἐνδιαφέροντα νομικὸν καὶ κοινωνικὸν ζήτημα, οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν ἐποψίν τοιαύτης ἢ τοιαύτης μερικῆς νομοθεσίας, ἀλλ' ὑπὸ τὴν γενικὴν ἐποψίν τοῦ φυσικοῦ δικαίου· γνωρίζετε δ' ὅτι ἀποκαλοῦσιν οὕτω τὸ σύνολον τῶν ἰδεῶν καὶ θεσμῶν, τῶν κοινῶν εἰς διαφόρους λαοὺς, ζῶντας ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ αὐτοῦ περίπου πολιτισμοῦ καὶ τῶν αὐτῶν ἠθῶν. Τοιαῦτα εἶναι οἱ διάφοροι χριστιανικοὶ λαοὶ τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης, καὶ αὐτοὺς θεωροῦμεν πρακτικῶς νὰ λάβω ὑπ' ὄψιν, ὑποδείξας ἐνικχοῦ τὰς διαφόρους ῥητάς καθιερώσεις τῶν ἀρχῶν τοῦ φυσικοῦ δικαίου. Θέλω δὲ θεωρησῆ ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς διαλέξεως ταύτης ἐξεπληροθῆ ἱκανῶς, ἐὰν κατόρθωσα νὰ ἐκθέσω ἡμῖν σαφῶς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν γενικὴν κανόνα τοῦ ἀπορητοῦ τῶν ἐπιστολῶν, τὰς διαφόρους συνεπείας, ἃς ἡ παραβίασις αὐτοῦ δύναται νὰ ἔχῃ, ὡς καὶ τὰς διαφόρους εἰς αὐτὸν νομίμως ἐξαιρέσεις, καταδείξας μὲν ἀπ' ἐνός ὅτι ὀφείλομεν νὰ σεβώμεθα ὡς ἱερὸν τὸ ἀπόρητον τῶν ἐπιστολῶν, μὴ παρα-

δεχόμενοι άλλες εξαιρέσεις εις την αρχήν ταύτην παρ' εκείνας, αΐτινες εκ του νόμου πηγάζουσι, χαρακτηρίσας δ' απ' έτέρου σιωπηλώς και καταδικάσας έμμέσως τας διαφόρους παραβιάσεις, αι οποίαι γίνονται πολλάκις υπό προσώπων έννοούντων να εξασκώσιν ισόβιον και διηνεκή επί των άλλων κηδεμονίαν, και έν οίς καταλέγονται ως επί το πλείστον αι πενθερά, πολλάκις δε και αι σύζυγοι.

Σ. ΚΕΠΕΤΖΗΣ δ. ν.

ΚΡΗΤΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΤΑ ΧΑΝΙΑ

Τὰ Χανιά, ή πρωτεύουσα της Κρήτης, κείται επί της βορείου παραλίας της νήσου, εις την ανατολικήν γωνίαν του εύρυχώρου κόλπου, έν σχηματίζουσι τὰ ακρωτήρια Ροδώπου και Ακρωτηρίου. Η άποψις των Χανίων και των περιχώρων αυτών είνε εκ των μαγευτικωτέρων. Μακρόθεν ή πόλις παρουσιάζει γραφικήν εικόνα με τας ύψηλάς χρωματιστάς της οίκιας, απ' ών εξέχει το κωδωνοστάσιον της Τριμάρτυρης και οι λευκοί μιναρέδες των τζαμιών, οίτινες ύψούνται εις τον διαυγή όρίζοντα ως αλεξικέραυνα. Έκ του μέρους της θαλάσσης ζώνεται υπό του κεραμόχρου ένετικου τείχους και της λευκής ταινίας του προόδλου του λιμένος, εις το άκρον του οποίου ύψούται κατάλευκος ό φάρος.

Η πόλις κείται επί έδάφους χαμηλού, ήρέμα ύψουμένου εις δύο γηλόρους, επί του έτέρου των οποίων κείται το Διοικητήριον, εύπρόσωπος ζυλίγη οικοδομή με εύρεται θέαν απ' όλου του κόλπου των Χανίων. Ο δέ λιμήν κατέχων έλαδκληρον την προς την θαλάσσαν πλευράν της πόλεως εύρύνεται μεταξύ των ειρημένων δύο ύψωμάτων εις στραγγύλην λεκάνην, εις τὰ ύδατα της οποίας κατοπτρίζεται γραφικόν ήμικύκλιον ύφορόρων και ποικιλοχρών οικιών.

Πρός ανατολάς, άμέσως έξωθεν της πόλεως, επί άμμόδους έκτάσειος, φαίνονται ως μαύροι βράχοις αι καλύβαι των Βεγγαζίων και οι οίκισκοι οι αποτελούντες το άκρονότιος πολυάνθρωπον προάστειον Κούν-καπισί. Περαιτέρω δε επί της τραχείας κλιτύος του Ακρωτηρίου έκτείνεται το γνωστόν προάστειον Χαλέπα, του οποίου αι λευκαί οικίαι περιβάλλονται υπό δένδρων και άγροκηπίων. Στρέφοντες το βλέμμα προς δυσμάς βλέπομεν την στενήν λεκάνην ήν διαρρέει ό χειμάρρος Κλαδισός, μικρόν δε περαιτέρω αρχίζει σειρά ύψωμάτων κατά μήκος της παραλίας, απ' ών κείνται τὰ χωρία Ταράτσας, Γαλατάς, Σταλός, Αγία Μαρίνα και Πλατανιάς, άπέναντι του οποίου κείται ή νησίς Θεόδωρου. Η περαιτέρω ακτή έκτείνεται όμαλή και εύθετα μέχρι του ακρωτηρίου Ροδώπου, το όποιον προχωρεί βαθύς εις την θαλάσσαν έν σχήματι σπάθης, διό και ώνομάσθη υπό των Ένετών Spada.

Πρός νότον έκτείνεται ή πεδιάς, διαστίζομένη υπό κήπων, μετά μικρόν δε κοιλιανομένη εις επίμηκες λεκανοπέδιον διήκον έξ άνατολών προς δυ-

μάς. Τὰ έκκτέρωθεν της πόλεως ύψώματα δίδουσι εις την έλην πεδιάδα σχήμα γεωμετρικού τραπέζιου, του οποίου την βάσιν αποτελούσι οι πρόποδες των Λευκών Όρέων, άτινα ύψούνται άποτόμως άποφράσσοντα διά της έπιδημητικής αυτών μάξης τον προς νότον όρίζοντα.

Η πεδιάς των Χανίων έχει πολλές καλλόνες και εύλόγως εκίνησε τον ένθουσιασμόν πάντων των επισκεφθέντων αυτήν ξένων. Το μέγιστον μέρος αυτής καλύπτεται υπό ελαιώνων και περιβολίων, έν οίς θάλλει ή πορτοκαλλέα έν άφθονία και τὰ άλλα έσπεριδοειδή δένδρα. Διά μέσου δε του πρασίνου φυλλώματος των δένδρων προκύπτουσι φαιδραί έπαύσεις, άνήκουσαι εις τούς βέηδας των Χανίων.

Οι πρόποδες των όρέων άπέχουσι της πόλεως μίαν μόλις ώραν. Έπ' αυτών δε κείνται τέσσαρα χωρία άπέναντι της πόλεως, και όλίγον δυσμικώτερον ή ιστορική θέσις Μπουτσουάριζα, απ' ής πηγάζει το ύδωρ των Χανίων. Αι διασφαγαί των όρέων αποτελούσι αλλώνας δροσερωτάτους, σκιαζόμενους υπό πελωρίων πλατάνων, υπό την σκιάν των οποίων διά μέσου μυρσινών και νηριών καλαρύουσι δροσεροί βύαιες και άνθηχούσι οι γλυκείς της άηδόνας λαρυγγισμοί. Έν μιá των συναγγειών τούτων σώζεται επί περιόπτου ύψώματος μικρόν ένετικόν φρούριον, Κάστελλος ώνομαζόμενον, από του οποίου φαίνεται ως έν πανοράματι όλόκληρος ή πεδιάς, ό λιμήν της Σούδας, προς ανατολάς, εις το άκρον της πεδιάδος, τὰ χωρία του Ακρωτηρίου και ό γλαυκός κόλπος των Χανίων.

Μετά την γενικήν ταύτην σκιαγραφίαν έπανερχόμεθα εις την πόλιν. Τὰ Χανιά κείνται περίπου επί της θέσεως της αρχαίας Κυδωνίας, λεγομένη δε περίπου, διότι το έδαφος απ' ου κείνται τὰ Χανιά έσχηματίσθη δι' αυτομάτως προσχώσεως, συνεπειά του περιέρχου γεωλογικού φαινομένου, όπερ περιέγραψεν ό Άγγλος πλοίαρχος Spratt. Κατά τας παρατηρήσεις αυτού τὰ δυτικά παράλια της νήσου έχουσι άνυψωθή εις τρόπον ώστε των αρχαίων πόλεων οι λιμένες άπεχερώθησαν. Άνασκαπτομένων δε πρό έτών των θεμελιών οικίας τινός εις το μέσον των Χανίων άνεκαλύφθησαν ίζη βυθού θαλάσσης, όπερ άποδεικνύει ότι το έδαφος της πόλεως κατά μέγα μέρος έκαλύπτετο άλλοτε υπό της θαλάσσης.

Πότε όμως ακριβώς εκτίσθησαν τὰ Χανιά είνε άγνωστον. Πιθανόν έν τούτοις φαίνεται ότι και ή πόλις αυτή, ως ό Χάνδαξ, εκτίσθη κατά τον Θ' αιώνα υπό των Αράβων, οίτινες την ώνόμαζον Ράμπτ-έλ-Δζόμπν. Κατ' αρχάς δε καθ' όλα τὰ φαινόμενα ή πόλις περιωριζέτο εις την σημερινήν συνοικίαν Καστέλλι, την οποίαν οι Ένετοί έτείχισαν έπισκευάσαντες ίσως έρειπωμένων άραβικών τείχους. Το τείχος του Καστέλλιου διατηρείται έν μέρει μέχρι σήμερα με δύο πύλας. Επί του θολώματος της μιáς τούτων άνεκαλύφθη πρό τινων έτών, καταπεσόντος μεταγενεστέρου κωνιάματος, τοιχογραφία βυζαντινης τέχνης, παριστώσα την Παναγίαν. Έν τή συνοικία ταύτη κείται το Διοικητήριον ακριβώς εις ήν θέσιν εκείτο το παλάτιον του Ένετου διοικητού ένταύθα δε ήσαν και τὰ πλείστα των μεγάρων

των Ένετών πατρικίων, ών τινα διατηρούνται έν μέρει μέχρι σήμερα.

Τὰ Χανιά περιβάλλονται υπό ύψηλών και παχέων τειχών, κτισθέντων υπό των Ένετών το 1252 και θαυμασίως διατηρουμένων με τας ύψηλάς των έπάλξεις και τὰ τεράστια άναχώματα, τὰ όποια ύψούνται ως βουνά. Τὰ τείχη ταύτα έχουσι πολλαχού εύρος πλέον των εκατόν ποδών, αποτελούσι δε τερπνόν μέρος περιπάτου πρό πάντων την Παρασκευήν, ότε παίζει ή στρατιωτική μουσική επ' αυτών. Τότε βλέπει πληθος Όθωμανίδων περιφερομένων με βήμα νοητέ εις τών τειχών ή καθήμενων επί των γλοσρών άναχωμάτων. Ένιαχού έχουσι οικοδομηθή υπό των Όθωμανών μικροί στρατώνες και ένδιαιτήματα των αξιωματικών μετά κηπαρίων, σκιαδων πλεκτών και άνθώνων. Και βράδυ-βράδυ, όταν ό δούων ήλιος χροσώνη τας έπάλξεις, άκούεται το μελαγχολικόν άσμα Τουρκου τινός στρατιώτου, όστις καθήμενος επί της όρρούς του τείχους άναπολεί έν νοσταλγία την πατρίδα του.

Το φρούριον έχει τρεις πύλας, άλλ' ή τρίτη διατηρείται κλειστή. Περιβάλλονται δε τὰ τείχη υπό βαθείας και εύρυχώρου τάφρου, ήτις έχει μετατραπή εις λαχανοκήπους.

Επειδή ό χώρος της πόλεως είνε στενός και άνεπαρκής, πάσαι σχεδόν αι οικίαι είνε τριόροφοι και τετραόροφοι, αι δε όδοι στενάι και ύγραί. Ένεκα δε της στενωχωρίας ταύτης, ή πόλις τείνει ν' άποσειση τον βαρύν κλοιόν των τειχών και να επεκταθή εις τὰ περιξ. Και ήδη έξω της νοτίας πύλης εκτίσθησαν και λειτουργούσι πολλά έργαστήρια, περαιτέρω δ' εκτίσθησαν και τινες οικίαι.

Οι συνήθεις περίπατοι της πόλεως είνε ή προκυμαία, ό δημόσιος κήπος, όστις κείται έξω της πόλεως, και ή ώραία λεωφόρος, ήτις συνδέει την πόλιν με τον λιμένα της Σούδας. Ο λιμήν αυτός άπέχει των Χανίων έν τέταρτον μόλις της ώρας δι' άμάξης, άλλα δεν φαίνεται εκ της πόλεως ένεκα των έπιπροσθούτων ύψωμάτων του Ακρωτηρίου.

Κατά την έπίσημον άπογραφήν του 1881 τὰ Χανιά είχαν 13,812 κατοίκους, έξ ών 9,469 Όθωμανοί, 3,477 Έλληνες, 485 Ισραηλίται, 159 Καθολικοί και όλίγοι Δοκματωμένοι. Σήμερα δε υπολογίζεται ότι ό πληθυσμός αυτών άνέρχεται εις 16—17,000.

Έκ των Μουσουλμάνων πλέον των 1500 είνε Βεγγαζίοι. Οι Αφρικανοί ούτοι μετηνάστευσαν εις Κρήτην πρό 25 περίπου έτών ένεκα του συμβάντος έν τή πατρίδι των λιμού, βαμνηδόν δε, έλθόντων και άλλων, έσχηματίσθη άκριτά πολυάνθρωπος συνοικισμός παρὰ την Πύλην της Αμμου (Κούν-καπισί), του οποίου αι άχύρινοι καλύβαι μεταμορφούνται μικρόν κατά μικρόν εις λιθοκτιστους οικίας. Οι Βεγγαζίοι άρωματώθησαν έντελώς σχεδόν κατά τε την γλώσσαν και τον ήματισμόν με τούς έντοπιους, όμιλούντες ως μητρικήν γλώσσαν την Έλληνικήν. Αι κόραι, αΐτινες είνε νοστιμώταται μελαχροινάι, με όφθαλμούς λαμπρούς, έγκατέλιπον το άφρικανικόν έθιμον του στιγματισμού του προσώπου διά βελονών και μελάνης, ένδύονται δ' ως αι Όθωμανίδες της κατωτέρας τάξεως. Οι άν-

δρες είνε πάντες άχθοφόροι ή νεροκουβαληταί, οι δε παίδες είνε οι λουστροι των Χανίων.

Έκτός των Βεγγαζίων υπάρχουν έν Χανίοις και όλίγοι Αιθίοπες, άλλοτε δούλοι των αγάδων ή άπόγονοι δούλων, οίτινες, πιστοί παραμένοντες εις τὰ έθιμα των πατέρων αυτών, έσπατάζουν την Πρωτομαγιάν δι' άλλοκότων χορών και σύρλιασμών.

Έν Χανίοις ένεργείται σπουδαίον έξαγωγικόν και είσαγωγικόν έμπόριον. Δυστυχώς όμως το έμπόριον εκφεύγει όσημέραι εκ των χειρών των Χριστιανών περιερχόμενον εις τούς Ιουδαίους, ών ή μικρά κοινότης έσθασεν εις ίκανήν άκμήν, προοδεύει δε πάντοτε. Και αυτοί δε οι Όθωμανοί, οι όποιοι δεν διακρίνονται επί έμπορικη εύφυία, δεικνύουν μεγάλην έπίδοσιν εις το έμπόριον.

Η χριστιανική κοινότης διατηρεί κατώτερα σχολεία άρρένων και θηλέων και γυμνάσιον. Όμοίως δε και ή τουρκική κοινότης, εις τὰ σχολεία της οποίας διδάσκεται και ή ελληνική. Οι έβραίοι παιδες έπίσης διδάσκονται προς τή μητρική και την ελληνικήν γλώσσαν.

Τὰ Χανιά ήλώθησαν τον Αύγουστον του 1645 μετά δίμηνον πολιρκίαν επί της βασιλείας του Σουλταν Ιβραήμη, μετά την κατάκτησιν δε της όλης νήσου έγέγοντο έδρα ύποδιοικητού, διοικούντος το δυτικώτερον των τριών διαμερισμάτων της νήσου. Αλλά το 1850 μετηνέχθη εις αυτήν ή έδρα του γενικού Διοικητού και έκτοτε διατελεί πρωτεύουσα της νήσου.

Ι. Δ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΤΟΡΠΙΛΛΗ

Κατ' αυτάς έδοκιμάσθη έν Χάβρη νέον είδος ήλεκτρικής τορπίλλης, ή όποια υπερβαίνει πάσας τας γνωστάς τορπίλλας κατά το εύχειρίστον και την αποτελεσματικότητά. Η τορπίλλη Σίμς Έδισον, ως ώνομάζεται, αποτελείται έν κοίλω χαλκίνου κυλίνδρου 9 μέτρων μήκος, όστις κρύπτεται εις βάθος τριών περίπου μέτρων έν τώ ύδατι. συγχρατείται δε διά χαλυδίνων έλασμάτων από έλασράς σχεδίας έπιπλευούσης, ή όποια δεικνύει την διεύθυνσιν της υποβρυχίου τορπίλλης. Η τορπίλλη είνε έπιμήκης, άπολήγουσα εις οξύτατον άκρον ίνα κατακινή τὰ έπιπροσθούντα έμπόδια. Εις την όπισθίαν άκραν φέρει έλικα, διακρίται δε το εσωτερικόν αυτής εις τέσσαρα μέρη: και εις μέν το πρόσθιον είνε ή εκρηκτική ύλη, το δε δεύτερον είνε κωνόν, εις το τρίτον ελίσσειται ήλεκτρικόν σύρμα, και εις το τελευταίον ύπάρχει μικρά δυναμοηλεκτρική μηχανή και το ηηθάλιον.

Λειτουργεί δε ως εξής: Το άκρον του σύρματος της τορπίλλης είνε δεδεμένον εις την ξηράν συγκοινωνούν μετά δυναμοηλεκτρικής μηχανής Διαδεδόμενον δε το ήλεκτρικόν ρεύμα εκ της δυναμοηλεκτρικής μηχανής διά του σύρματος ένεργεί επί της δυναμοηλεκτρικής μηχανής του τρίτου διαμερίσματος της τορπίλλης την θέτει εις περιστροφικήν κίνησιν, αυτή δε πάλιν κινεί την έλικα και ή τορπίλλη προχωρεί έξελίσσουσα το καλώδιον.

Τὸ καλώδιον τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ δύο συρμάτων, ἐξ ὧν τὸ μὲν συνδέεται μετὰ τὸν κινητήρα τῆς τορπίλλης, τὸ δὲ ἄλλο περιελίσσεται εἰς ἠλεκτρομαγνητικὴν μηχανήν, καὶ διευθύνει τὸ πηδάλιον. Κατὰ συνέπειαν ὁ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς διευθύνων τὴν τορπίλλην δύναται νὰ κανονίσῃ κατὰ βούλησιν τὴν ταχύτητα καὶ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς. Κατὰ τὰ ἐν Χάρρη πειράματα, ἅμα μετεδόθη τὸ ἠλεκτρικὸν βεῦμα εἰς τὸ καλώδιον, ἡ τορπίλλη ἀνεχώρησε μετὰ μεγάλης ταχύτητος μετ' ὀλίγον τὴν ἐσταμάτησεν, μεθ' ἧς τὴν ἔθεσαν ἐκ νέου εἰς κίνησιν. Ἡ σχεδία μάλιστα ἐξέχουσα τῆς θαλάσσης ἐφαίνετο ὡς μαῦρον σημεῖον. Ἄφου διέτρεξεν 800 μέτρα, τὴν ἐστρέψαν πρὸς τὰ ὀπίσω ἐφάνη δὲ ὅτι διανύει 75 χιλιόμετρα καθ' ὄραν. Ἡ ἀνάφλεξις γίνεται ὡσαύτως διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ συγκρούσεως. Ἡ τορπίλλη φέρει 250 χιλιόγραμμα δυναμίδος ἢ ἀνάλογον ποσὸν ἄλλης ἐκρηκτικῆς ὕλης. Δύναται δὲ νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα ἢ ἐκρηξίς ἐξ ἀποστάσεως 15 μέτρων. Δύναται ὡσαύτως νὰ ἀναδιδαθῇ τὸ ποσὸν τῆς δυναμίδος εἰς 450 χιλιόγραμμα, ὅτε ἡ ἐκρηξίς θὰ καταστρέφῃ πλοῖα πολλὰ συγχρόνως.

ΦΩΤΟΒΟΛΑ ΦΥΤΑ

Ἄγγλος περιηγητὴς ἀφηγεῖται ὅτι, κατὰ τὰς εἰς Βρασίλιαν περιηγήσεις του, διερχόμενος νύκτα τοῦ Δεκεμβρίου τὴν ἐδὸν Νατιβεδάδ, παρετήρησε παιδία τινὰ παίζοντα μετὰ φωτοβόλον ἀντικειμένων. Ἦτο δὲ τοῦτο λαμπρὸς φωσφορώδης μύκης ἐκ τῶν εὐρισκομένων κατὰ ποσότητος ἐπὶ τῶν θηλοπωρινῶν φύλλων τῶν πυγμαίων φοινίκων. Καὶ ἕτερος δὲ περιηγητὴς ἀναφέρει ὡσαύτως ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν Ἰνδίας διάφορα φυτὰ ἐκπέμποντα φωσφορώδη τινὰ λάμψιν, ὧν ἡ ῥίζα τὴν αὐτὴν ἔχει ἰδιότητα. Τὰ φυτὰ ταῦτα πρὸ πο. λου εἶνε γνωστὰ εἰς τοὺς βραχμῶνας, οἵτινες ἀποκαλοῦσιν αὐτὰ *καϊτσιμαίτι*. Ὑπάρχει καὶ ἕτερον φυτὸν, καλούμενον *ἀρθωτασία*, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν βροχερὰν ὥραν, τὴν νύκτα ἰδίως, φωτίζει ὀλόκληρον ὄρος ἕτερον δέ, οὐτινος ἢ ἀνηθίς προσομοιάζει πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ καιομένου δένδρου.

ΟΙ ΚΥΝΕΣ ΚΑΙ ΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Εἶνε ἱκανὸς ὁ κύων νὰ γνωρίσῃ τὴν εἰκόνα ἀνθρώπου ἢ ζώου; Τὸ ζήτημα ἐλύθη διὰ τοῦ ἐξῆς γεγονότος. Ζωγράφος τις ἐν Ἀγγλίᾳ εἶχε κύνα, ὅστις εἶχε τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ καταδιώκῃ τὰ πρόβατα. Ἡμέραν τινὰ ὁ ζωγράφος ἐζωγράφησε ποιμνία προβάτων φυλαττόμενα ὑπὸ δύο κυνῶν. Κληθεὶς εἶτα ὑπὸ τινος ἐξῆλθε πρὸς στιγμὴν, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του δ' ἐξεπλάγη μεγάλως ἰδὼν τὸν κύνα ἰστάμενον πρὸ τῆς εἰκόνης μετὰ τὰ ὡρα ὠρθωμένα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς φλογεροῦς καὶ ἐν μεγάλῳ ἐρεθισμῷ, ἐξεπλάγη δὲ τοσοῦτο μάλλον, καθ' ὅσον τὰ πρόβατα εἶχον μέγεθος μόνον 8—10 ἄκτυλων. Ὁ κύων προφανῶς ἐνόησε ὅτι τὰ πρόβατα παρίσταντο ἐν σμικρύνσει καὶ ὑπέθετεν ὅτι τὰ ἔβλεπε μακρόθεν. Διὸ ἐπήδησεν ἐπανειλημμένως πρὸς τὴν εἰκόνα προσπαθῶν νὰ ἴδῃ μάλλον ἐγγύθεν.

Ἄλλο παράδειγμα οὐχ ἤττον περιέργον ἀποδεικνύει ὅτι οἱ κύνες γνωρίζουσι τὰς προσωπογραφίας. Δεσποινίς τις, ἔχουσα δύο κύνας, παρήγγειλε πρὸς ζωγράφον νὰ τῆς ζωγραφῆσῃ τὸν ἑνα. Ὅταν δὲ τῆ προσκλήσῃ τοῦ ζωγράφου μετέδῃ νὰ ἴδῃ τὴν εἰκόνα ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ ἑτέρου κυνός, οὗτος ἤρχισε νὰ πηδᾷ καὶ νὰ ὑλακτῇ πρὸς τὴν εἰκόνα, νομίζων ὅτι εὐρίσκατο ἐνώπιον τοῦ συντρόφου του. Ὁ αὐτὸς κύων ἐδείκνυεν ἐκπληκτικὰς διαθέσεις πρὸς τὴν μουσικὴν. Συνώδευε τὸ κλειδοκύμαλλον ἢ τὸ ἄσμα μετὰ καταπληκτικῆς ἀκριθείας. Τὸ πένθιμον ἐμβατήριον τοῦ Σοπὲν τὸν ἐρριπτεν εἰς μεγαγχαλίαν ἔθετεν ὑπὸ τὰ σκέλη τὴν οὐρὰν του καὶ, ἀφου συνώδευε ταπεινοφάνως τὸ μουσικὸν τεμάχιον, ἔβαλλε σπασμωδικὰς κραυγὰς. Ἡ φαιδρὰ μουσικὴ τοῦναντίον τὸν διέθετεν εὐθύμως. Σείων τὴν οὐρὰν του καὶ ὕψων τὸ βύγχος εἰς τὸν ἀέρα ἐξέπεμπεν ὑλακὰς εὐήχους μετὰ προφανοῦς εὐχαριστήσεως. ὁσαῖς ἤκουε τὴν «Μανδολινάταν».

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΜΟΝΟΜΑΧΟΥΣΑΙ

Ὁ συρμός μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν. Δύο κυρίαί τῆς Μαδρίτης, ἡ μίᾳ τῆς ὑψηλῆς ἀριστοκρατίας καὶ ἡ ἄλλη μάλλον θελκτικὴ ἢ εὐγενής, μὴ ἀρκεσθεῖσαι εἰς τὸν βίον τῆς γλώσσης ἀγῶνα, ἐμονομάχησαν διὰ ξίφους. Ἐνωσθεῖσαι ὅτι λόγος τῆς μονομαχίας ἦτο ἡ ἀντιζηλία, ὁ δὲ εὐτυχῆς θνητὸς ὁ ἐμπνεύσας ταύτην εἶνε εἰς ταυρομάχας. Ἐκ τῶν δύο γυναικῶν ἐπληρώθη κατὰ τὸν βραχίονα ἡ ἀριστοκράτις. Ἡ πληγὴ ἐφάνη ἐλαφροτάτη κατ' ἀρχὰς, βραδυτέρον ὁμῶς παρωξύνθη καὶ νῦν οἱ ἱατροὶ ἀνησυχοῦσι περὶ τοῦ ταυροτοῦ βραχίονος τῆς εὐγενοῦς Σενιόρας, τὸν ὁποῖον δὲν εἶνε ἀπίθανον ν' ἀποκόψωσι.

ΣΥΖΥΓΙΚΟΝ ΔΩΡΟΝ

— Καὶ τί θὰ χάρισες γέτος τῆς γυναικάς σου εἰς τὴν ἑορτὴ τῆς;
— Θὰ δώσω νὰ τῆς διορθώσω τὸ φόρεμα ποῦ τῆς χάρισα πέρυσι.

ΚΑΙ ΑΛΛΟ ΠΡΟΤΕΡΗΜΑ

Φίλος συναντᾷ φίλον πρὸ μικροῦ νομφουθέντα δυσειδεστάτην γυναῖκα καὶ συνοδεύοντα αὐτήν. Τὸν πλησιάζει καὶ μετὰ τὰς συστάσεις καὶ τοὺς χαιρετισμούς τοῦ λέγει σιγὰ, σιγὰ:

— Ποῦ τὸ βρήκες αὐτὸ τὸ τέρας, ἀδελφέ;

Καὶ ἐκεῖνος:

— Μίλα μου ἐλευθερὰ εἶνε καὶ κουρή.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ

1. Ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου εἶνε λύρα ἐπτάχορδος· ἐξ χορδῶν δὲ τὴν λύρην καὶ μίᾳ διὰ τὴν χαρὰν — ἣτις σπανίως χροῦεται.

2. Τὰ ἔχει ὅλα ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπιθυμεῖ τίποτε.

3. Εἰς τὸν καλὸν κόσμον ἡμπορεῖς νὰ ἔχῃς πέρασιν χωρὶς κεφάλι — χωρὶς καπέλλο ὄχι.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΞΕΝΗΤΕΙΑΣ

[Ἐκ τῶν ἄρτι ἐκδοθέντων «Ἀγροτικῶν»]

Ἀνάθεμά σε, ξενιτεῖά, μετὰ τὰ φαρμάκια πῶχεις!

Θὰ πάρω ἕναν ἀνήφορο νὰ βγῶ σὲ κορφοδοῦνι,
Νὰ βρῶ κλαράκι φουντωτὸ καὶ ῥιζιμὸ λιθάρι,
Νὰ βρῶ καὶ μιὰ κροσόβουσι, νὰ ξαπλωθῶ ἔτὸν ἴσκιον,
Νὰ πιῶ νερὸ νὰ ὀροσισθῶ, νὰ πάρω ἄλιγν ἀνάσα,
Ν' ἀρχίσω νὰ συλλογισθῶ τῆς ξενιτείας τὰ πάθη,
Νὰ εἰπῶ τὰ μαῦρα ντέρτια μου καὶ τὰ παρόπονά μου.

Ἄνοιξε, θλιβερὴ καρδιά καὶ πικραμένο ἀγγεῖλι,
Βγάλε κᾶνα χαμόγελο καὶ πὲρ κᾶνα τραγοῦδι.

— Τραγοῦδια ἂν ἔχ' ἡ μαῦρη γῆ, καὶ ὁ τάφος χαμογέλοισιν,
Ἐχε καὶ τοῦ παιδιοῦ ἡ καρδιά ποῦ περπατεῖ τὰ ξένα,
Τὰ ξένα ἔχουν καυμοὺς πολλοὺς καὶ καταφρόνια πλῆθος!
Ἐστὰ ξένα δὲν ἀνθίζουσι τὴν ἀνοιξί τὰ δέντρα,
Καὶ δὲ λαλοῦνε τὰ πουλιά, ζεστός δὲ λάμπει ὁ ἥλιος,
Δὲ φυλλουριάζουσι τὰ βουνά, δὲν προσινίζει ὁ κάμπος,
Καὶ δὲ ὀροσιζει τὸ νερὸ, καὶ τὸ ἔωμά πικραίνει!...
Ἐστὰ ξένα ποιὸς θὰ σὲ χαρῆ, καὶ ποιὸς θὰ σοῦ γελάσῃ;
Ποῦν' τῆς μανούλας τὰ φίλιά, τὰ χάδινα τοῦ πατέρα;
Ποῦνε τὰ γέλοισιν τ' ἀδερφοῦ, καὶ ἡ συντροφιά τοῦ φίλου;
Ποῦν' τῆς ἀγάπης ἡ ματιαὶς καὶ τὰ γλυκὰ τὰ λόγια;
Ἄν ἀφοωστήσῃς, ποιὸς θάρθῃ ἔτὴν ξενιτεῖά σιμά σου
Νὰ σὲ ῥωτᾷ τὸν πόνο σου, τὰ γιαιτρικὰ νὰ δίνῃ,
Ἐστὸ ἔρω σου προσκέφαλο νὰ ξενιχταί μαζί σου;
Καὶ ἂν ἔρθῃ μέρ' ἀγλύκαντι ἔτὰ ξένα νὰ πεθάνῃς,
Ποιὸς θὰ βρεθῇ ἔτὸ πλάϊ σου τὰ μάτια νὰ σοῦ κλείσῃ;
Ποιὸς θὰ σοῦ λούσῃ τὸ κορμί, ποιὸς θὰ σὲ σαβανώσῃ;
Ἐστὸ λείψανό σου ποιὸς θάρθῃ λουλούδια νὰ σὲ ῥάνῃ;
Καὶ ποιὸς μετὰ πόνο θὰ ῥιχτῇ ἔτὸ νεκροκορέββάτό σου
Γιὰ νὰ σὲ κλάσῃ; Ποιὸς θὰ εἰπῇ γιὰ ἐσένα μοιρολόγι;
Ἄχ! πῶς τοῖς θάρθουν νάξεραι καὶ πῶς τοῖς πᾶν τοῖς ξένους
Χωρὶς λιθάνι καὶ κερί, χωρὶς παπᾶ καὶ ψάλτη!

Ἀνάθεμά σε, ξενιτεῖά, μετὰ τὰ φαρμάκια πῶχεις!

Ποῦ νὰ τὸν πῶ τὸν πόνο μου, ποῦ νὰ τὸν ἀπορρίξω;
Νὰ τὸν εἰπῶ ἔτὰ τριστόρατα, τὸν παίρνουν οἱ διαβάταις,
Νὰ τὸν ἀφήσω ἔτὰ κλαριά, τὸν παίρνουν τ' ἀγριοπούλια!...
Καὶ ἂν κλάσῃ, τὰ φαρμακερὰ τὰ δάκρυα ποῦ νὰ πέσουν;
Ἄν πέσουνε ἔτὴ μαῦρη γῆ, χορτάρι δὲ φυτρώνει,
Ἄν πέσουνε ἔτὸν ποταμὸ, ὁ ποταμὸς θὰ στύξῃ,
Ἄν πέσουνε ἔτὴ θάλασσα, πνίγονται τὰ καρδάβια,
Καὶ ἂν τὰ βαστάξω ἔτὴν καρδιά, μετὰ, μετὰ φαρμακόνου!

Ἀνάθεμά σε, ξενιτεῖά, μετὰ τὰ φαρμάκια πῶχεις!

ΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΤΩ ΟΙ ΑΔΑΜΑΝΤΕΣ

Μέγαν θόρυβον ἤγειρε κατ' αὐτάς ἐν Ἀγγλίᾳ σφοδρὸν κέρθρον τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως Ἄλλεν κατὰ τῶν ἀδαμάντων. Ὁ Ἄλλεν κατακρίνει τὴν χρήσιν τῶν ἀδαμάντων πρὸς κόσμον ἐν ὀνόματι τῆς ἰσότητος καὶ τῆς καλαισθησίας. Οἱ ὠραῖοι ὄμοιοι-σῆτες ἐπιδεικνύονται ἀδαμαντοστόλιστοι εἰς τοὺς χορούς καὶ τὰ θεατρεῖα τῶν θεάτρων, θὰ φρικιαστικῶς μανθάνοντες ὅτι «τὸ ἀγοράζειν ἀδάμαντα ἀποτελεῖ ἔγκλημα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος». Καὶ οὕτως ἐκφραζόμενος ὁ Ἄλλεν περὶ τοῦ ἀδάμαντος, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ λίθος, ἐρ' οὐ προσέκοψαν τόσαι ὠραῖαι ἀμαρτωλαί, δὲν ἀστεύεται καθόλου ἡ ἀγανάκτησις του εἰς ἐλικρινῆς καὶ ἡ καταφορά του εἶναι καταγυγελία ἐν ὀνόματι τῆς κοινῆς σωτηρίας. «Ὁ ἀληθῶς φιλελεύθερος δὲν πρέπει νὰ ἔχη ἀδάμαντας», ἀποφάσκει ὁ ἀμελιτικός διώκτης τῶν πολυτίμων λίθων. Ὁ Ἄλλεν ἐξετάζων τοὺς ἀδάμαντας ὑπὸ αἰσθητικῆν καὶ ἠθικὴν ἐποψίν, λέγει ὅτι ὁ ἀδάμας καθ' ἑαυτὸν εἶναι χυδαῖος λίθος καὶ οὐδεὶς θὰ εἶδεν εἰς αὐτὸν μεγάλην προσοχὴν ἢ δὲν ἦτο τόσον ἀκριβὸς καὶ εἰς τοὺς μάλλον ἐπιτυχεῖς τεχνητοὺς ἀδάμαντας, οἵτινες συνήθως εἶναι τόσον ὄμοιοι μὲ τοὺς γνησίους, ὥστε μόνον ἐμπειροὺς ἀδαμαντοπώλης δύναται νὰ τοὺς διακρίνη. Καὶ τῶντοι οὕτε κατὰ τὴν λάμπην, οὕτε κατὰ τὴν διαφάνειαν, οὕτε κατὰ τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ φωτός διαφέρουσι δι' ἀνθρωπὸν δὲ περωτισμένης καλαισθησίας καὶ οἱ γνήσιοι καὶ οἱ τεχνητοὶ δὲν ἀξίζουσι λεπτόν. Φαντασθῆτε δὲ (ἐπιλέγει) ἀνθρωπὸν, ὅστις διαθέτει πρὸς ἐκ πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων, ἵνα ἀποστείλῃ μεταλλευτὰς εἰς τὴν νότιον Ἀφρικὴν, διὰ νὰ τοῦ φέρουν ἕνα ἀδάμαντα. Βεβαίως θὰ εἶπτε ὅτι αὐτὸς ὁ ἀνθρωπὸς εἶναι παράφρων· βλέποντας δὲ τὸν διὰ τοσούτων μόχθων, κινδύνων καὶ δαπάνης ἀποκτηθέντα λίθον, θὰ εἶπτε ὅτι κατεβλήθησαν ὑπερβολικοὶ κόποι καὶ χρέμα διὰ πολὺ μικρὸν πρᾶγμα.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΟΥ

[Ἐκ τῶν ἄρτι ἐκδοθέντων «Ἀγροτικῶν»]

Τὸ λέει ὁ πετροκότυφος ἔτ' ὄροσερὸ τ' αὐλάκι,
 Τὸ λέν ἔτ' ἀ πλάια ἢ πέδοικες, ἔτ' ἰν ποταμὰ τ' ἀνδόνια,
 Τὸ λέν ἔτ' ἀπέλια ἢ ἀνγεραῖς, τὸ λέν μὲ χιλία γέλοια,
 Τὸ λέει κ' ἢ Γκόλφω ἢ ὄμορφη, τὸ λέει μὲ τὸ τραγοῦδι
 — Ἀμπέλι μου, πλατύφυλλο καὶ καλοκλαδεμμένο,
 Δέσε σταφύλια κόκκινα, νὰ μπῶ νὰ σὲ τουγγίσω,
 Νὰ κάμω ἀθάνατο κρασί, μωσχοβολιά γιομάτο,
 Μέσ' ἔτ' ἀ κατώγεια τὰ βαθύα σὰν μὸσχο νὰ τὸ κούρω,
 Νὰ τὸ φυλάξω ὀλάκεραις χρονιαῖς, ἀκέθους μῆνες,
 Ὡς ποῦ ν' ἀρθῆ μὴν ἀνοίξει, ν' ἀρθῆ ἕνα καλοκαίσι,
 Νὰ γύση ἀπὸ τὴ μακρονὴ τὴν ξενιτεῖά ὁ καλὸς μου
 Νὰ κατεβῶ μέσ' ἔ τὴν αὐλή, νὰ πιᾶκω τ' ἄλογό του,
 Νὰ τὸν φιλήσω ἀγκαλιαστὰ ἔτ' ἀ μάτια καὶ ἔτ' ὀστόμα,
 Νὰ τὸν κεράσω, ἀμπέλι μου, τ' ἀθάνατο κρασί σου,
 Τῆς ξενιτεῖας τὰ βάσανα νὰ πᾶν, νὰ τὰ ξεχάσῃ.

Ἄρσθ δὲ οὕτω ὁ Ἄλλεν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ χρῆσις τῶν ἀδαμάντων ὑπὸ αἰσθητικῆν καὶ οικονομικῆν ἐποψίν ἀποτελεῖ ἐπ' ἀνόδον εἰς τὴν βαρβαρότητα, ἐπάγεται : «Ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ συνίσταται σήμερον εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν σπανίων πραγμάτων διὰ τῶν ὑπὸ τῆς τέχνης παραγομένων. Ὁ καιρὸς, ὃν κατηνάρισκον ἄλλοτε πρὸς ζήτησιν ὠραίων καὶ σπανίων φυσικῶν προϊόντων, χρησιμοποιοῦται σήμερον κάλλιον πρὸς καλλιτεχνικὴν κατασκευασίαν ἀντικειμένων κατασκευασμένων ἀπὸ τὸ τίποτε, κατὰ τὴν δημώδη ἔκφρασιν. Διὰ τῆς ἀγγίλλου κατασκευάζουσι σήμερον πρᾶγματα ὠραιότερα ἐκείνων, τὰ ὅποια κατασκευάζοντο ἄλλοτε δι' ἰκασίδος καὶ χρυσολίθου. Ἡ καλαισθητικὴ αὕτη ἐπανάστασις εἶναι ἀποτέλεσμα μεγάλης μεταβολῆς ἐν ὅλῳ τῷ κοινωνικῷ βίῳ. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν τεχνῶν ἀκολουθεῖ τὴν κοινωνικὴν ἐπανάστασιν, ἣτις ὠδήγησε τὸν ἀνθρωπὸν ἐκ τῆς δουλείας εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ ἀγάπη τῶν ἀδαμάντων, τῶν ἀργυρῶν σκευῶν καὶ ἐν γένει τῶν πολυτίμων προϊόντων τῆς φύσεως συνδεύεται ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν δεσποτισμὸν, εἶναι ἡ καλαισθητικὴ τῶν ἐχόντων ἀνδράποδα. Ἐνῷ ἡ ἀγάπη τῶν ἀπλῶν ἀλλὰ καλλιτεχνικῶς ἐξεργασμένων ἀντικειμένων, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία δὲν συνίσταται εἰς τὸ σπάνιον οὕτε εἰς τὴν τιμὴν, ἀλλ' εἰς τὴν δικαιοδικὴν ἐργασίαν, ἣτις τὰ παρήγαγεν, εἶναι αἰσθητικὴ τὸ ὅποσον συνδέεται μὲ τὴν ἐλευθερίαν· εἶναι ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ κοινωνικὴ καλαισθησία. Οἱ τῆς πρώτης κατηγορίας εἶναι βάρβαροι, οἱ δὲ τῆς δευτέρας πολιτισμένοι. . . »

Εἶτα συμπεραίνει ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς, ὅτι ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ στέμματα, τὰ οἰκόσημα, τὰ χρυσαῖα ποικιλίματα καὶ τὰ ἀργυρᾶ σκευῆ, τὰ δέρματα τῶν τίγρεων, τὸν ἐλεφαντόδοντα καὶ τὰ πτερὰ μᾶς ἐργαζομαι κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀγρίου πρὸς τὰ ὑάληα περιδέραια καὶ τοὺς κωδωνίσκους. . . .

Ἐννοεῖται ὅτι ἀρήνομεν εἰς τὸν Ἄγγλον συγγραφέα τὴν εὐθύνην τῶν γνωμῶν αὐτοῦ, μεταδίδοντες αὐτὰς εἰς τοὺς ἀγνωστας τῆς Ἑστίας διὰ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ ἰδιορρυθμίαν αὐτῶν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Νέος τόμος τῶν μετὰ θάνατον ἔργων τοῦ Βίκτωρος Οὐγκῶ εἶδε τὸ φῶς κατ' αὐτάς. Περιέχει δὲ οὕτως ἐν μόνον μικρὸν ποίημα φέρων τὴν ἐπιγραφὴν θεός. Τὸ ποίημα τοῦτο δὲν εἶναι νέον. Ἐργὸν κατὰ τὸ 1855 καὶ ἔμενον ἔκτοτε πλήρες, ἔτοιμον πρὸς τύπωσιν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ. Ἐξεδόθη δὲ μόλις τώρα, διότι τοιαύτη ἦτο ἡ θέλησις ἐκείνου. Ὁ Οὐγκῶ ἐπεθύματι νὰ ἐκδοθῆ ὁ θεός μετὰ τὸ *Téles du Satan*, τὸ ὅποιον εἶχε γράψῃ ὡς συνέχισιν τοῦ *Théâtre des Liégeois*. Τὰ τρία δὲ ταῦτα ἔργα ἀποτελοῦσιν εἶδος τριλογίας. Τὸ ποίημα τοῦτο τοῦ Οὐγκῶ, γράφειν καθ' ὃν χρόνον ὁ ποιητὴς ἦτο ἐν πλήρει πνευματικῇ ἀκαμῆ, περιέχει ὅλα τὰ προτερήματα καὶ ὅλα τὰ ἐλαττώματα, ἅτινα χαρακτηρίζουσι τὴν ποίησιν αὐτοῦ. Εἶναι μᾶζα γιγαντικὰ, τερατώδης, σύνολον πολυμυρῶν εἰκόνων, συμβόλων, περιγραφῶν, δραμάτων καὶ ἠθικῶν διδαχῶν, διακρίεται δὲ εἰς τρία μέρη, φέρωντα τὰς εἰς ἐπιγραφάς : *Ascension dans les ténébres, Dieu, le Jour*.

— Ἐν τῇ *Revue Bleue* τῆς 6 Γουνοῦ ἐ κ. I. Ψυχῆς δημοσιεύει κέρθρον ἐπιγραφόμενον *Le vers français et les poètes décadents*.

— Ὁ Ἄλφόνσος Δ' ὁ δὲ συγγραφεὶ νέον δράμα *Le soutien de famille* καὶ ἐπεξεργάζεται τὸν Νουμῆν Ρουμεισιόν. Ἀμφοτέρω ταῦτα θὰ παρασταθῶσι προσεχῶς ἐν τῷ παρισίνῳ θεάτρῳ «Γερμανισίῳ».

Ἐπισημειωτικά

Κατὰ τινὰ τῶν τελευταίων συνεδρίων ἄσεων τῆς ἐν Βερολίῳ Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρίας ἐπαδείχθη κορασις ὀνόματι Ἰωάννα Βροννερτ, τέκνον Βερολιναιῶν τινῶς βυλογοῦ καὶ ἔχουσα ἡλικίαν 1 1/2 μόλις ἔτων, τερατώδης δὲ μορφήν καὶ ἀνάπτυξιν σφαιρικῶς πρὸς τὸ σῶλον καὶ τὴν ἡλικίαν τῆς. Ἡ κορασις αὕτη, ἔχει φωνὴν βαρεῖαν, ἀνδρικὴν καὶ τὸ σῶμά τῆς καλύπτεται ὑπὸ τριχώματος, ὅπερ δαυτέρον προσοφθαλμῶς ποῶν κατὰ τὰς παρεῖς καὶ τὴν σιάνην αὐτῆς. Εἶναι δὲ ἄλλως στιβαροτάτη, ἔχουσα ὀμοπλάτας καὶ βραχίονας ἀξιῶν εὐρύστων ἐργάτου.

— Νεῖα πάλιν ἐφεύρεσις τοῦ Ἐδίσων εἶναι ὁ «Κινητογράφος» μηχανήμα διὰ τοῦ ὁποῦ, συνδυαζομένης τῆς φωτογραφίας καὶ τοῦ ἠλεκτροσμοῦ, κατορθοῦται ἡ εἰς ἀποστάσεως ἀεικωνίσις. Διὰ τοῦ Κινητογράφου δυναται τις ἐν τῷ ἴδιῳ οἴκῳ διακίνοιν ν' ἀνακρίσῃ τὰς εἰκόνας δοχμάτος περιστασσομένου ἐν μακρῶσμένῳ θεάτρῳ, ἐν ᾧ συγχρόνως ἀκούει τοὺς λόγους τῶν ἠθοποιῶν διὰ τοῦ τηλεφώνου.

— Ὁ δὲ ἀσχῆμος Ἄγγλος ἰατρός Μακένζυ δημοσιεύει τὰ πορίσματα ἱερωνῶν του ἐπὶ τῆς ἡμφλουντῆς. Τὰ μάλλον ἀξιοσημείωτα τούτων εἶναι ὅτι ἡ νόσος δυναται νὰ μεταδοθῆ καὶ ἀπὸ τοῦ πτώματος ἀνθρώπου ἀποθανόντος ἐκ ταύτης, καὶ ὅτι τὸ ἐπικινδυνώτερον σημεῖον τῆς νόσου εἶναι ἡ ἀνῆρωσις.

— Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὀδησσοῦ ἀπένευεν εἰς τὸν διάσημον Γερμανὸν ἐπιστήμονα καὶ καθηγητὴν Ἐλμχόλτζ τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτιμίου διδάκτορος.

— Ὁ Κῶξ ἐπ' ἀναβλήθων εἰς Βερολίνον ἐκ τοῦ μακροῦ του ταξιδίου, ἐπανελάθε τῆς ἱερωνῆς του καὶ τὰ πορίσματά του, ὃν εὐάρεστα ἀποτελέσματα ἡ ἀνακοινῶσι προσεχῶς.

— Ὁ δούξ Κάρολος Θεόδωρος τῆς Βαυαρίας, διατρέφει κατὰ τὸ ἔαρ ἐν Μερν τοῦ Τυρόλου, ἔζησκει ἐκεῖ τὸ ἐπιγέγραμμά του ὁρθόκλιματροῦ διοσεῖν, ὡς συνήθως. Συνέφερον δὲ καὶ ἐκ τῶν περιγῶρων καὶ εἰς Ἰταλίαν ἐπὶ ἀσθενεῖς πρὸς θεραπείαν. Ὁ δούξ ἰατρὸς

ἀπῆλθε κατὰ τὰ τέλη Μαΐου ἐκεῖθεν, ἐδέχθη δὲ κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαμονῆς του 900 ἀσθενεῖς καὶ ἐξετάλασε 200 ἐγχειρήσεις, ὃν 50 σπουδαιοτάτας.

Καλλιτεχνικά

Ἐξεδόθη ἐσχάτως ἐν Γερμανίᾳ βιβλίον ὀγκώδες φέρων ἐπιγραφὴν «Τὸς δὲ Ῥέμβρανδ», τοῦ ὁποῦ ὁ συγγραφεὺς, τῶς ἀγνωστος, ὀνόματι Μᾶξ Λαούτνερ, προτίθεται ν' ἀποδείξῃ ὅτι αἱ θαυμασιώταται τῶν εἰκόνων τοῦ Ῥέμβρανδ δὲν εἶναι ἔργα αὐτοῦ, ἀλλ' ἑτέρου ζωγράφου, τοῦ Βόλ. Τὸ βιβλίον ἐπροξένησε κατ' ἀρχὰς μεγάλην συγκίνησιν ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ κόσμῳ, ἣτις παρήλθεν εὐθὺς ὡς ἀνταπεξήλθον κατ' αὐτοῦ πολλοὶ ἐπιφανεῖς καλαισθητικοὶ καὶ τεχνολογίται. ἀποδείξαντες φαντασιώδεις τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ Λαούτνερ.

— Ὑπὸ τῆς ἐν Πετροῦπόλει Παλιαιοσινι-ακῆς Ἑταιρίας διοργανωθῆ πολυάρθρος ἀποστολὴ σκοποῦσα τὴν ἱεραὴν καὶ περιγραφὴν τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν καὶ βυζαντινῶν μνημείων τῶν Ἁγίων Τόπων καὶ τῆς Συρίας. Τὸ ὀκάζιον τὸ ἐπικουροῦν τὴν ἀπόρασιν τῆς ἐταιρίας ταύτης, ἣς πρόεδρος εἶναι ὁ Μᾶγας δούξ Σάργιος, μᾶζα δὲ πάντας σχεδὸν οἱ μεγάλοι δούκες καὶ ἡ μεγάλη δούκισσα Ἀλεξάνδρα Γεωργιέβνα, ἐξεδόθη ἤδη. Ἡ ἀποστολὴ θὰ ἐξετάσῃ τὰ σωζόμενα μνημεῖα τῆς χριστιανικῆς καὶ βυζαντινῆς ἱστορίας ἀπὸ τοῦ Γ' μέχρι τοῦ Ζ' μ. Χ. αἰῶνος. Οἱ αἰῶνες οὗτοι, πλησιέστατοι ὄντες εἰς τοὺς ἀποστολικούς χρόνους, θὰ κατέλιπον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πολυτίμητα μνημεῖα καὶ παραδόσεις. Τὸ ἐξετασθῆσόμενον ἔδαφος διηρέθη εἰς τρία μέρη, θὰ γείνωσι δὲ τρεῖς ἀλλεπαλλήλως ἐξάμηνι ἐκδρομαί. Ἡ πρώτη ἀποστολὴ ἀναχωρεῖ τὸν προσεχῆ Ἀύγουστον, ἀκολουθουμένη ὑπὸ πολλῶν ζωγράφων, φωτογράφων καὶ ἀρχιτεκτόνων. Πρόεδρος δὲ τῆς ἀποστολῆς διορίσθη ὁ γνωστός ἀρχαιολόγος καὶ βυζαντινολόγος Μ. Π. Κανδρικόφ, καθηγητὴς τοῦ ἐν Πετροῦπόλει πανεπιστημίου, μᾶζα δὲ διαφοροὶ καθηγηταὶ καὶ ὑφηγηταὶ τῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἱστορίας.

Στατιστικά

Αἱ νουτικαὶ δυνάμεις τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἔχουσιν ὡς εἴης : Ἀγγλία θωρηκτὰ 32, καταδρομικὰ 125, τορπιλλοφόρα 187, ἀκταιωροὶ 10, μεγάλα πυροβόλα 589, πληρώματα 71,000 ἀνδρῶν, δαπάναι 390,000,000. Γαλλία θωρηκτὰ 33, καταδρομικὰ 63, τορπιλλοφόρα 198, ἀκταιωροὶ 15, μεγάλα πυροβόλα 424, πληρώματα 69,183, δαπάναι 267,500,000. Ἰταλία θωρηκτὰ 22, καταδρομικὰ 21, τορπιλλοφόρα 151, μεγάλα πυροβόλα 278, πληρώματα 24,580, δαπάναι 125,000,000. Ρωσία θωρηκτὰ 15, καταδρομικὰ 31, τορπιλλοφόρα 168, ἀκταιωροὶ 17, μεγάλα πυροβόλα 175, πληρώματα 26,900, δαπάναι 107,500,000. Γερμανία θωρηκτὰ 15, καταδρομικὰ 26, τορπιλλοφόρα 137, ἀκταιωροὶ 16, μεγάλα πυροβόλα 175, πληρώματα 15,349, δαπάναι 110,000,000. Αὐστρία θωρηκτὰ 11, καταδρομικὰ 66, τορπιλλοφόρα 66, ἀκταιωροὶ 16, μεγάλα πυροβόλα 99, πληρώματα 13,131, δαπάναι 100,000,000. Σημειώσωμεν ὅτι εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἀριθμοὺς περιλαμβάνονται καὶ τὰ πλοῖα ὃν ἡ νουτικὴ εἰς ἐξέρισθῃ ἤδη. Τὰ γαλλικὰ καὶ ἀγγλικὰ πλοῖα εἶναι τὰ κάλλιον πάντων ἐξοπλισμένα καὶ τὰ ταχύτερα· ἐπίσης δὲ καὶ τὰ πληρώματά των ὑπερπερσοὶ πάντα τὰ ἄλλα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν. Ἐν γένει ἡ Ἀγγλία εἶναι πρώτη νουτικῆς δυνάμεις κατὰ μέγεθος καὶ ἡμίσειαν φέρει μεγαλειότερα τῆς Γαλλίας, ἣτις εἶναι ἰσχυροτέρα δύο οἰσὸν ἢ ποτε ἄλλων χρομένων.

Θεατρικά

Ἐν τῷ Wallner theater τοῦ Βερολίνου παριστάνεται μετὰ θριαμβευτικῆς ἐπιτυχίας ἰδιορρυθ-

μον έργον του νέου Καρρέ «Ο άπολασθείς υίος». Είνε δε τούτο μελοδραμα ζνευ λόγων.

— Είς τόν έν Αθήνας «Πανελληνιον δραματικόν θίασον» εδόθη πρός μελέτην νέον έργον του κ. Δ. Καρομυλά «Ο άγαπητικός της Βασκοπούλας» έμμετρον και μετ' άσματων, του οποίου μία πικρή εδημοσιεύθη πρό τινος έν τῇ Έστία. Η υπόθεσις του έργου ελήφθη εκ του γνωστού ποιήματος του Ζαλοκώστα «Μιά βασκοπούλα άγάπησα».

Μουσικά

Εξ ου ως τιμή άπονέμεται εις τόν Βοηθόν μουσουργόν Αντώνιον Δφόρακ, τό Πανεπιστήμιον της Καντάβριγιας ανακηρύττει αυτόν επίτιμον διδάκτορα της μουσικής.

Παντοία

Έν σπάνιον παράδειγμα χαρτοπαικτικής άτυχίας αναγράφουσι αι γερμανικαί εφημερίδες: Ο υίος πλουσιωτάτου βιομηχανου εκ των Πικαρρηνίων Έπαρχιων έχασεν έν μια έσπέρα και έντός ολίγων ώρων έν Βερολίνω έν στρογγυλωτάτον εκατομμύριον μαρκιων, δηλαδή έν εκατομμύριον και εξηκασίας χιλιάδας δρακμίων.

— Η αντίθεσις εις τῆς Ολλανδίας εξεδήλωσε ζωνήν έπιθυμίαν αυτης και της μικράς βα-

σιλίσσης Γουλιελμίνης κατά τήν εις Αρστελόδαμον μετάθεσιν αυτών να μη γείνη καμία ύποδοχή, ουδέ να τελεσθῆ έορτή τις, άλλ' ότι θα έδαπανάτο προς τούτο να διατεθῆ ύπέρ των πτωχών της πόλεως. Συνεπίείχ τούτου 30,000 άνδρες και γυναίκες ένδεξις έλαβον παντοειδή βοηθήματα εις γρήματα και πράγματα και εις 30,000 παιδιά παρετέθη πρόγευμα, εδωρήθη δε εις έκαστον τούτων και ανά μια εικων της μικράς βασιλίσσης.

— Ένεκαινίσθησαν έν Δειψίχ αι νέα στοαί της άγοράς, δια τήν οικοδομήν των οποίων εδωκινήθησαν περί τά εξ εκατομμύρια δρακμίων.

— Έκθεσις δι' εθνίης κυνών εγένετο κατ' αυτός έν Φραγκφούρτη, εις ην εξετέθησαν ύπέρ τούς 1200 ζώνας.

ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΧΑΡΤΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Έρ. Ποία άγάπη είναι θερμότερα;

Απ. Η άντεχουσα εις τήν ψυχρότητα.

Έρ. Τι φθεβρότερον: γυναικείος έρωσ ή άνδρικός μίσος;

Απ. Το δεύτερον ροβούνται οι δειλοί, τό πρώτον οι γενναίοι. Ρήγας

ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(29 Μαΐου—4 Ιουνίου)

Μετεωρολογικά Στοιχεία	Ήμεραί							Έξηγήσεις
	29	30	31	1	2	3	4	
Βαρομετρική πίεσις	754,1	753,7	751,7	750,9	755,8	757,7	756,0	Η βαρομετρική πίεσις εκτιμάται εις χιλίστα του μέτρου.
Μέση θερμοκρασία	31,5	29,0	28,5	27,0	19,5	20,1	21,1	Η μέση θερμοκρασία κατά τήν εκατονταβάθμον κλίμακα εκτιμώμενη, παριστά τόν μέσον όρον των διαφόρων θερμοκρασιών της ημέρας.
Μεγίστη θερμοκρασία	36,2	34,6	34,0	31,3	22,0	23,5	23,5	Η σχετική υγρασία εκτιμάται από το 0 μέχρι του 100: τό 0 παριστά τήν τελείαν ξηρασίαν, τό δε 100 τήν μεγίστην υγρασίαν της άτμοσφαιρας.
Έλάχιστη θερμοκρασία	24,3	23,3	19,8	21,4	18,3	15,0	14,4	Η υγρασία και η κλιών εκτιμώνται εις χιλίστα του μέτρου, καθ' ύψος άνω της έπιφανείας της Γῆς.
Σχετική υγρασία	36	46	48	39	53	56	53	Τα νέφη εκτιμώνται από 0 έως 10: τό 0 παριστά τόν έντελώς άνεφελον ούρανόν, τό δε 10 τόν τελείως κεκαλυμμένον ύπό νεφών.
Βροχή	—	—	—	—	—	—	—	Η ένταση των ανέμων εκτιμάται από 0 έως 9: τό 0 παριστά τήν ηνεμίαν, τό δε 9 τήν θυελλαν.
Χιόν	—	—	—	—	—	—	—	
Χάλαξα	—	—	—	—	—	—	—	
Νέφη	1	0	1	3	5	4	3	
Άνεμοι και έντασις αυτώ	ΝΔ.2	ΝΔ.2	ΝΔ.2	Δ.3	ΒΑ.6	ΒΑ.3	ΝΔ.2	
Θάλασσα	Γαλήνια	Κυματώδης	Τεταραχμίνη	Διανκυματώδης	Τρικυματώδης	Κυματώδης	Κυματώδης	

Πηρατηρήσεις. — Η έκάντως ύψηλή θερμοκρασία, ητις παρατηρήθη κατά τήν 28 και 29 Μαΐου, ήρξατο να καταπίπτη έπισημώς από της 30 και έντεύθεν ή κατά τήν 2 Ιουνίου πνέσας ισχυρός ΒΑ άνεμος έπίφερον αποθόμους άννηθή κατά τιναν θερμοτήτος ή θερμομετρική διαφορά μεταξύ 1 και 2 Ιουνίου άνέρχεται εις 9 περίπου βαθμούς από της 4 πρ. ο ΝΔ άνεμος υπερίσχυσε και πάλιν, μετ' αυτώ δε και ή θερμοκρασία άνέρχεται με έκαστην τάσιν προς ύψηλότερους βαθμούς.

Πλόν της καταπτώσεως της θερμοκρασίας, ο κατά τήν 2 Ιουνίου πνέσας ΒΑ άνεμος έφερε και πολλούς άμφούς έντεύθεν ή υγρασία της άτμοσφαιρας, ενώ ητο κατωτέρα της συνήθους, κατέστη αποθόμους αρκετά ύψηλότερα αυτης και ο ούρανός κατά τό ήμισυ σχεδόν έκάλυφθη ύπό νεφών.